



1 § Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman, ärade ledamöter! Med historiska tillväxttal och med en ekonomi i balans lämnar Sverige 2010 och går in i 2011. Den vändning vi har sett i svensk ekonomi från 2009 till 2010 är historisk och avviker från hur det ser ut i andra länder. Det finns flera förklaringar till det, men det handlar om regeringens arbetslinje. Den krispolitik som fördes, som var inriktad på att upprätthålla den inhemska efterfrågan och som satsade på att säkra kärnan i det svenska välfärdsuppdraget, har varit framgångsrik.

Jag vill tacka svenska folket för de insatser och de umbäranden som vi gemensamt har tagit på oss genom denna svåra kris. Jag vill tacka för tilltron till den svenska modellen, inte minst i de delar av Sverige där finanskris och industrikris slog allra hårdast.

Vi fryser inte det svenska samhället. Vi tror på omställning. Vi tror på vidareutbildning. Vi tror på att förbereda oss för att komma ut starkare än vad vi kom in i krisen. Detta har vi gjort tillsammans.

Jag vet att när vi tittar ut genom våra köksfönster på det svenska samhället ser det olika ut i olika delar av Sverige. Även med en ekonomi i balans och goda tillväxttal finns det alltid de som säger: Inte för mig, inte som jag ser det. Det visar att det finns fortsatta samhällsutmaningar också i Sverige att möta människors vilja till arbete och till en bättre framtid.

Vi är nu i ett läge där efterfrågan på arbetskraft växer i hela Sverige, och viljan att arbeta växer också. Många vill nu komma in på arbetsmarknaden. Det är viktigt att använda detta till att nu fler ska få jobb.

Tre slutsatser tycker jag att man ska dra av den tid vi nu har haft med finanskris och den återhämtning vi sett 2010.

Den första är att oppositionen fick fel. Thomas Östros stod här i talarstolen i september 2009 och hävdade att regeringen förde en politik som var lånefinansierad. Det handlade om att vi tog upp lån för att kunna få skattesänkningar på plats. 2010 innebar att människor som jobbade fick mer i plånboken, satsningar på välfärd och på fördelningspolitik – detta inom ramen för en ekonomi som var i balans. Thomas Östros fick fel.

Den andra slutsatsen är att krisen har lärt oss vikten av att inte bara se till ordning och reda i offentliga finanser utan att också förstå utmaningen som finns från finansmarknader och banker när det går snett när det

gäller stabiliteten. Vi måste också värdera stabiliteten i alla delar av svensk ekonomi när det gäller tillgångsvärden, när det gäller hur banker betar sig i Sverige och utomlands och hur finansmarknaden uppträder. Av detta har vi lärt och förändrat, och kring detta har vi samordnat oss med Europa och med världen. Vi har kommit en bit på väg. Men vi har inte sett den sista finanskrisen. Vi har inte sett den sista effekten av instabiliteten i den här delen. Här finns anledning att fortsatt vara mycket uppmärksam.

Den tredje slutsatsen handlar om att nu föra fram nya reformer för att öka svenska folkets, människors, anställningsbarhet. Vi lever i en tid där alltför många har svårt att hävda sig i en tuff konkurrens på arbetsmarknaden. Våra motmedel måste vara reformer för att öka människors anställningsbarhet.

Det som kanske allra mest reformmässigt kommer att präglade 2011 kommer att vara utvecklingen av det svenska utbildningssystemet. Jan Björklund har uttryckt det som att detta kommer att bli det i historien största reformåret för svensk skola, och det är svårt att inte hålla med.

Låt mig nämna bara de tio största och viktigaste reformerna som genomförs bara under 2011 i svensk skola.

En helt ny skollag kommer att träda i kraft den 1 juli. Vi skärper det pedagogiska uppdraget till förskolan och inför en ny läroplan, också det från den 1 juli. Vi inför skarpare och tydligare kunskapskrav genom en ny läroplan i grundskolan. Vi inför också en ny läroplan och nya ämnesplaner för gymnasiet. Vi inrättar en ny lärarutbildning. Vi har förlängt satsningen på matematik, naturvetenskap och teknik. Vi fortsätter med resurser till vår läsa-skriva-räkna-satsning. Vi får från höstterminsstarten ett nytt betygssystem med fler betygssteg och med betyg från årskurs 6. Vi gör en satsning på fler nationella prov för att säkerställa att alla elever ges likvärdiga och tillräckliga kunskaper. Till sist: Vi fortsätter läraryftet, populärt, för att göra lärare behöriga i alla ämnen i de årskurser där de undervisar.

Detta är en satsning i Sveriges framtid. Detta är en satsning för att säkra att barn och ungdomar i svensk skola lär sig tillräckligt mycket. Det rustar unga människor för anställningsbarhet i ett komplicerat samhälle.

En politik som ska vinna människors förtroende måste utgå från verkliga samhällsproblem. Det handlar inte om lockropen från särintressen som säger se oss men skippa de andra, utan om just verkliga samhällsintressen.

Två verkliga och viktiga samhällsproblem vill regeringen fortsatt agera mot 2011.

Vi fortsätter färden mot full sysselsättning, fortsatta ansträngningar för att människor i Sverige ska kunna få jobb efter egen förmåga. Det gäller i alla typer av konjunkturen. I finanskris och lågkonjunktur handlar det mer om att försvara snarare än om att bygga ut eller lägga till. Men i bättre tider har vi möjlighet att se frukterna av våra långsiktiga reformer, att fler kan få jobb. Det vill vi ta fortsatta steg för.

Vi har markerat i våra reformambitioner i vårt valmanifest ett femte jobbskatteavdrag. Vi får se när det finns ett utrymme och när svensk ekonomi mår bra av att detta de facto kan genomföras. Men jag har note-

rat i debatten att en och annan säger: Nu tycker vi att det räcker. Det är så många jobbskatteavdrag.

Låt mig säga att jobbskatteavdraget, det faktum att vi sänker inkomstskatter brett för alla som arbetar, är det enskilt mest jobbskapande som den här regeringen gör och som över huvud taget något politiskt parti har föreslagit som ger effekt, som har varaktiga effekter. Jobbskatteavdraget är så konstruerat att det gör det särskilt lönsamt att arbeta för dem som jobbar med svag förankring på arbetsmarknaden till låga löner, som väldigt ofta för sin försörjning, samtidigt som de får delvis lön, också är beroende av inkomstförstärkningar från inkomstprövade ersättningssystem. Därför blir marginaleffekterna fortsatt väldigt höga för dessa grupper. Den som säger att jobbskatteavdrag är tråkigt har förmodligen inte träffat eller insett att den typen av människor finns och att de fortsatt sitter hårt klämda av höga marginaleffekter och att drivkrafterna för jobb, tillsammans med det ben som handlar om anställningsbarhet till följd av ett kraftfullt och bra utbildningssystem, är ett annat mycket tungt och viktigt ben för att få jobben att växa till. Det måste finnas tydliga drivkrafter i hela samhället, i alla delar av livet, och det förstärks via det jobbskatteavdrag som vi hoppas kunna fortsätta att arbeta med också under den här mandatperioden.

Det andra samhällsproblemet som man måste vara mycket vaksam på är våldets utbredning i det svenska samhället. Där våldets logik träder in försvinner frihet och trycker tillbaka väldigt mycket av det som vi vill åstadkomma. Våldet drabbar hela det svenska samhället, men det är också viktigt att analysera vilka som är mest våldsutsatta i vårt Sverige. Fram träder en bild av de unga men också av lågutbildade ofta ensamstående boende i flerbostadshus. Den som står upp mot våldet står också upp för de svaga i samhället. Den som står upp mot våldet står upp för de unga i det svenska samhället.

Alliansregeringen har gjort historiskt stora satsningar på det svenska rättsväsendet. Vi måste nu ställa frågan om resurserna verkligen kommer till nytta och trycker tillbaka våldet i det svenska samhället. Det är viktigt att följa upp att resurser används effektivt och att de är inriktade på det som är viktigt, nämligen att våldets logik inte får ta över.

Det är full fart i svensk ekonomi, och det är full fart i de reformer som vi ska genomföra. Det vänteläge som möjligen föreligger finns naturligen just nu i den svenska oppositionen. Det ska under våren rättas till, och vi ska få nya ledningar för riksdagens oppositionspartier och med dem tillsammans sedan formera en ny debatt om nya regeringsalternativ. Till detta får vi dock återkomma i senare partiledardebatter.

(Applåder)

Anf. 2 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Det blir nya ledningar för delar av oppositionen, men det kommer att vara samma debatt, Fredrik Reinfeldt. Jag ska återkomma i mitt anförande till den bild jag har av Sverige i dag. Den är delvis en annan än den mycket belåtna som du just gav uttryck för. Jag kan dock konstatera att Thomas Östros misstag möjligen var att han litade på regeringens prognoser. Det var uppenbarligen fel, säger statsministern i dag.

Jag vill ta upp en fråga som kommer att återkomma många gånger under den här mandatperioden. I valrörelsen, Fredrik Reinfeldt, uppre-

pade du många gånger – och många litade på vad du sade – att välfärdens kärna måste tryggas innan fler skattesänkningar går att göra. Nu utlovar du ytterligare sänkningar, och då undrar jag förstås: Är välfärden tryggad? Är det färdigt? Är det inga problem? Hur tänkte du?

Sex av tio demensboenden är underbemannade. Är det ett okej resultat? 30 000 jobb har försvunnit i välfärden. Är det att trygga välfärdens kärna?

Återigen låter Moderaterna skatten gå före välfärden. Eller är välfärden tryggad? Hur tänkte du, Fredrik Reinfeldt?

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Låt oss ändå hoppas att med en ny ledning blir det en ny debatt och inte samma debatt. Jag tror inte att svenska folket instämmer i oppositionens fortsatta beskrivning av Sverige som ett land i ruiner där ekonomin inte är bra och där allt har gått fel. Där kan finnas anledning till viss förnyelse.

Vi ska komma ihåg att prognoser alltid är fel. De gäller här och nu och ändrar sig alltid. Jag kan avslöja att så har det varit under alla typer av regeringen i den svenska historien. Det var det tvärsäkra och förnumstiga påståendet att vi bedrev en politik som byggde på lånade pengar som jag konstaterade blev fel. Det går att föra en politik i Sverige som ser till att vanligt folk som jobbar får mer i plånboken samtidigt som man säkrar välfärdsuppdraget och ändå kan leverera balans i den offentliga ekonomin. För mig är det viktigt att visa att man kan åstadkomma allt det.

Det vi gjorde var att fullfölja det vi lovat svenska folket. Vi avstod från skattesänkningar i form av jobbskatteavdrag i den budget som började gälla från den 1 januari. Vi tillförde nya resurser, både tillfälligt och i reformstöd, till den svenska välfärden.

Det kommer aldrig någonsin att uppstå ett läge där välfärdsuppdraget är färdigt. Det måste ständigt utvecklas. Men det måste också möta med en politik som ger jobb. Då måste man använda det instrument som är det mest jobbskapande vi har. Det är i detta fall att lätta beskattningen framför allt för dem med låga och normala inkomster. Avser vi att fortsätta med den politiken? Ja, jag tror att Sverige byggs starkt genom att folk jobbar och genom att välfärden får sina resurser – och att vi tydligt markerar att vi kan göra båda dessa saker samtidigt.

(Applåder)

Anf. 4 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Man ska kunna göra två saker samtidigt. Det ena måste vara att se till att det finns drivkrafter för jobb, och det ska jag återkomma till. Där har vi anledning att diskutera mycket, och det gör vi också. Det andra måste vara, nu när ekonomin är stark och det finns utrymme för regeringen, att se till att de som har det allra tuffast, de som välfärden är till för, prioriteras.

Jag nämnde ett exempel som gör mig illa till mods när jag läser om det, nämligen demensvården. Jag kan inte förstå, och uppenbarligen inte alla i regeringen heller, hur man återigen kan låta skattesänkningarna gå före att rätta till bristerna i basen i hela avsikten med välfärdssystemet.

Nu har du, Fredrik Reinfeldt, möjlighet att säga: Jag tänkte nog lite fort och fel. Jag håller med om att inte minst våra äldre och demensvården behöver resurser innan vi går vidare med skattesänkningar.

Du önskar en helt annan debatt med en ny oppositionsledare, Fredrik Reinfeldt. Men jag kan lova dig att kampen för att välfärden måste tryggas för att det är vägen till jämlikhet och utveckling och därmed i längden också till jobb kommer inte nästa socialdemokratiska partiledare att ändra på. Den förnyelsen får du se i månen efter, för den finns inte.
(Applåder)

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Eventuell förnyelse av socialdemokratin eller inte överlåter jag givetvis åt Socialdemokraterna själva att uttolka.

Jag vill vara tydlig med att jag hela tiden har markerat att man parallellt ska föra jobbpolitik och säkra välfärdsuppdraget. Jag tror dessutom att de hänger ihop på ett sätt som inte går att dra isär. 60 procent av de skatteinkomster vi får är relaterade till arbetsmarknaden. Det är därifrån de skatteinkomster hämtas i kommuner och landsting som säkrar uppdraget i kärnan av den svenska välfärden.

Om färre jobbar blir det mindre pengar till demensvården. Därför ska man satsa på det regeringsalternativ som bäst ser till att jobben blir fler. Ju mer vi jobbar, desto mer resurser får vi till välfärd.

Jag har inte sagt att jag sätter det ena före det andra. Jag avser att göra bägge parallellt. Det enda jag sade till svenska folket var att för 2011 gäller att välfärden sätts före ytterligare jobbskatteavdrag, och vi har hållit det vi lovade.

(Applåder)

Anf. 6 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Jag ska ta upp en fråga som statsministern inte berörde i sitt anförande. Jag anser att medmänskligheten i ett samhälle kan mätas bra utifrån hur vi tar hand om de allra mest utsatta människorna. Några av dem som har det svårast i Sverige i dag är de som varit sjuka länge och hamnat utanför trygghetssystemen, alltså de som blivit utförsäkrade. Denna fråga debatterade vi mycket i valrörelsen.

Nu har regeringen bestämt sig för att man ska sluta ta reda på hur det går för dem som blir utförsäkrade. Man ska inte längre ta fram den statistik som visar hur de försörjer sig och vilken inkomst och ersättning de får i förhållande till den de hade innan.

Vad blir regeringens nästa strategi? Blir det att sluta räkna de försenade tågen kanske?

Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Den kanske viktigaste uppgift som låg framför alliansregeringen vid valsegern 2006 var att synliggöra ett historiskt stort utanförskap som hade vuxit fram på kort tid åren före maktskiftet 2006. Huvudansvariga för det var naturligtvis Socialdemokraterna. Medansvariga var Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Människor som hade svårt att hävda sig i konkurrens blev utflyttade i stora ersättningssystem som växte mycket snabbt. På det sättet löste man

arbetsmarknadsutmaningar. Över 140 människor om dagen förtidspensionerades under tio och ett halvt år med Göran Persson.

Då kan man stå och peka finger och säga: Här står ni och försöker göra något åt det. Varför det?

Jo, för att vi tycker att det var en omänsklig och felaktig politik som måste bytas till en politik som försöker aktivera system, som försöker sätta in rehabilitering och som försöker hjälpa människor att komma tillbaka. Alla har inte möjlighet att göra det; det är svårt med anställningsbarhet, vilket jag tog upp i mitt inledningsanförande. Men att kalla människor som har arbetsförmåga för sjuka för att arbeta är inget sätt att möta framtidsutmaningar. Därför har sjukförsäkringsreformen varit viktig, även om den inte i alla delar har varit så populär eller så perfekt som vi skulle önska att varje stor reform var. Jag ändrar inte min uppfattning att vi har gjort något som var historiskt angeläget. Vi tänker återkomma med hur vi ska försöka korrigera enskilda delar som inte blev som vi hade tänkt.

Här har vi uppenbarligen väldigt skilda uppfattningar. Det tror jag beror på att vi såg det här samhällsproblemet på olika sätt när vi inledde vår viktiga uppgift.

(Applåder)

Anf. 8 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Det finns ingenting som hindrar att man hjälper människor till rehabilitering utan att sparka ut andra från sjukförsäkringen. Det finns ingenting som hindrar att man tar reda på hur det ligger till och förändrar därefter. De konsekvenser som den här reformen fick kommer inte som en stor överraskning. Det är precis de konsekvenser man pekade på.

Jag tror tyvärr att det ligger något i min kanske lite raljerande fråga. När jag satt i klimatberedningen var det en av de borgerliga ledamöterna som inte ville ta reda på hur mycket utsläpp svensk konsumtion orsakar utomlands. Han var rädd för de politiska konsekvenserna av att få veta sanningen. Det kanske är samma sak här. Man är rädd att behöva ta de politiska konsekvenserna om man får reda på sanningen om effekterna av den reform man har genomfört.

Statsministern säger att regeringen är beredd att förändra. Hur ska man veta om man behöver förändra om man inte är beredd att ta reda på hur det faktiskt ligger till?

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag är ödmjuk inför att stora reformer alltid får icke avsedda effekter. Därför ska man alltid vara beredd att lyssna och ha förmåga att rätta till. Det ska naturligtvis bygga på att man ser hur det de facto har fungerat. Den som stor i orden pekar finger åt den här typen av reformer bör, som sagt, minnas förhistorien. Vi vill inte återgå till en politik där detta förs in i dunklet och där människor i Sverige osynliggörs. Det är oklart för mig – men det ska vi säkert kunna återkomma till – vad som i dag är alternativet till denna stora sjukförsäkringsreform. Den är viktig för enskilda. Den är viktig för våra ansträngningar för att folk ska kunna få jobb. Men den är också mycket viktig för utvecklingen

av svenska offentliga finanser. När ohälsotalen sjunker sjunker också utgifterna. Då får vi reformer. Jag har noterat att oppositionen, precis som vi på majoritetssidan, tycker att vi tydligt ska peka ut vad vi vill använda pengarna till. Om reformerna försvinner försvinner pengarna. Har ni någon beredskap för det?

Anf. 10 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Statsministern talade om fortsatta samhällsutmaningar. Han nämnde två, i första hand jobben och en fortsatt bekämpning av arbetslösheten. Det är naturligtvis den största samhällsutmaningen. Statsministern nämnde anställningsbarheten som en viktig fråga att arbeta med. Det gläder mig att statsministern nämner det. Det vi har sett från den här regeringen sedan den tillträdde för drygt fyra år sedan har varit en mer generell utbudspolitik där man genom försämringar i trygghetsystemen, genom arbetskraftsinvandring och andra åtgärder har ökat arbetskraftsutbudet. Nu talar man också om att öka anställningsbarheten och matcha den arbetskraft vi har mot det behov som finns på arbetsmarknaden. Det tycker jag är rätt väg att gå.

Det pratades också om fortsatta skattesänkningar, framför allt inkomstskattesänkningar. Det kan man tänka sig, men man får inte glömma marginaleffekten, vilket statsministern själv nämner. Effekten av skattesänkningarna avtar för varje steg som tas. Vi har deklarerat att vi kan tänka oss att gå med på och att stödja fortsatta inkomstskattesänkningar, men glöm inte välfärden, och glöm inte pensionärerna som var ett viktigt debattämne i valkampanjen.

Det var egentligen inte detta som glädde mig mest. Jag tyckte att det var bra att statsministern tog upp våldet som en fortsatt samhällsutmaning. Det är naturligtvis inte glädjande att vi har våld, men det är glädjande att statsministern uppmärksammar det som en av de absolut viktigaste utmaningarna. Jag hoppas på krafttag mot våldet och våldsbrottsligheten.

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Anställningsbarhet och utbudspolitik är ju något som många reformer har handlat om. Det har inneburit en stor förändring av ett samhälle som var alldeles för inriktat på att människor inte skulle jobba. Man skulle osynliggöra arbetslösheten, och drivkraften för jobb var otillräckliga när vi tog över 2006. Vi har svenska folkets förtroende både i valet 2006 och 2010 för att fortsätta med denna arbetslinje och fortsätta att sträva mot full sysselsättning.

Jag kan avslöja att jag talade om våldets konsekvenser även före det att Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna kom in i Sveriges riksdag. Jag har känt ett engagemang i de frågorna sedan jag var tonåring och bevistade hockeymatcher på dåvarande Hovet och därefter i Globen. Jag stod i Djurgårdsklacken – jag erkänner att jag har fel och brister, men det var så det var. Jag kunde redan då se vad arga unga män kan ta sig för om inte samhället passar sig. Man måste stå upp mot våldet. Man måste förstå vilka de bakomliggande faktorerna är och man måste fästa till ansvar dem som är beredda att använda våld mot andra människor. Den här regeringen har redan genomfört reformer för att lära mer om våldet

och för att stå upp mot våldet. Vi är beredda att sätta in resurser och göra ytterligare skärpningar.

Det är dock viktigt att påpeka att det för mig alltid har handlat om individens ansvar. Det är enskilda som använder våld av olika skäl och som ska stå ansvariga för det. I min föreställning har det aldrig handlat om ett grupp beteende. Det är huvudsakligen män – oftast väldigt arga – som använder våld för att de är fega och har stora brister när det gäller att kunna kommunicera. Vår uppfattning är att vi ska fortsätta att bedriva en stark och tydlig politik på det området.

(Applåder)

Anf. 12 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! I min förra replik var jag väldigt glad, och det var kanske inte riktigt meningen men tiden är begränsad. Jag är inte så glad. Jag är medveten om att statsministern har pratat om våld, men det räcker inte med prat. Under den förra mandatperioden kunde vi se en passivitet inte minst när det gäller skärpningen av straffen för våldsbrott, i synnerhet grova våldsbrott. Samtidigt ser vi hur våldet breder ut sig. Misshandel har ökat med 40 procent under den senaste tioårsperioden. Det sexuella våldet ökar katastrofalt. Sverige ligger i topp i våldtäktsstatistiken, inte bara i Europa utan i hela världen. Det räcker inte med prat.

Statsministern nämnde själv hur viktigt det är med uppföljningar. Regeringen har fått kritik för att man inte har gjort någon uppföljning när det gäller det brottsförebyggande arbetet. Jag återkommer till detta i mitt huvudanförande.

Jag är inte nöjd med brottsbekämpningen i det här landet. Jag tycker att den här regeringen har präglats av en närmast häpnadsväckande passivitet trots statsministerns prat.

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Våldsbrotten ser ut att ha ökat medan andra brott går ned. När vi diskuterar brott ska vi alltid minnas att vad som anmäls och inte anmäls är en oerhört viktig faktor. Det är inte alldeles lätt att belägga i alla sammanhang.

Vi har bidragit till återkommande förändringar av våldtäktsbegreppet. Det påverkar i sin tur hur statistiken ser ut. Det är viktigt att känna till; annars använder man ofta tillhyggen som inte alldeles korrekt återspeglar verkligheten.

Man kan inte komma med alla svar på en minut, men jag tror att ett helt samhälle måste resa sig mot våldet. Det handlar om familjen, skolan och om möjligheten för var och en att få ett bra liv. Det handlar också om ett rättsväsen som är närvarande med fler poliser och tydligare reaktioner mot både unga och äldre våldverkare. Vi har gjort förändringar i alla dessa delar. Vi är inte färdiga. Vi behöver göra mer, men vi ser och vi är tydliga med att vi står upp mot våldet i det svenska samhället.

Anf. 14 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Statsministern har många brister. Jag ser inte stödet till Djurgården som någon av de större.

Statsministern talade i sitt anförande om de verkliga problem som vi ska utgå från. Jag tror att vi är överens om att arbetslösheten räknas dit. I december var drygt 400 000 arbetslösa och det fanns drygt 45 000 jobb.

Det är uppenbart att arbetslösa inte är några lata människor som väljer arbetslöshet, utan det är människor som inte har möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden.

Om man är tillräckligt länge arbetslös drabbas man av regeringens jobb- och utvecklingsgaranti. Jag sade att man drabbas därför att det är precis vad som sker. Det är ingen jobbgaranti, det är ingen utvecklingsgaranti, utan det är i fas 3, den värsta fasen, närmast att likna vid slavarbete.

Nu växer det upp företag som har som affärsidé att få 5 000 kronor i månaden per människa man sysselsätter samtidigt som ersättningen för dessa människor betalas av Försäkringskassan. Man gör miljonvinster utan att dessa människor har en meningsfull sysselsättning och utan att ge dessa människor en utveckling eller en ingång på arbetsmarknaden. Det håller på hela tiden. Det har i medierna under de senaste dagarna och veckorna uppmärksammats ett otal fall av människor som hänsynslöst utnyttjas. Då sägs det att det bara är att uppmärksamma dessa företag och se till att stänga av dem. Nej, så är det inte därför att detta är hemligt. Det är affärshemligheter hur många man sysselsätter enligt detta regelverk.

Regeringen påstår sig vara en regering mot arbetslösheten. Det stämmer inte. Det är ingen regering mot arbetslösheten. Det är ingen regering för de arbetslösa. Det är en regering för de företag som vill tjäna pengar på arbetslösheten.

Denna fråga tog jag upp med statsministern den 9 december. Då var svaret: Lars Ohly är ingen anhängare av arbetslinjen.

Om arbetslinjen är vad du, Fredrik Reinfeldt, betecknar denna fas 3 och detta slavarbete som, då är jag definitivt ingen anhängare av det. Jag är en anhängare av en politik för jobb och för värdighet för de arbetslösa. (Applåder)

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Lars Ohlys beskrivning av vem som är arbetslös och vem som jobbar frammanar åtminstone hos mig en bild som jag tror är en viktig vanföreställning att invända mot, nämligen att landet är uppdelat i en grupp som jobbar och en annan som är arbetslös och aldrig möter de två varandra, utan de förblir i var sin del.

Sanningen är att vi har en grupp med lite svagare förankring på arbetsmarknaden som från tid till annan har kortare tider av arbetslöshet. Vi har också väldigt många människor som funderar över hur de ska förhålla sig till detta med att arbeta under sitt liv. Ska jag till exempel försöka skynda på mina studier för att snabbare komma ut på arbetsmarknaden? Ska jag vid fyllda 63 år försöka jobba kvar några år, eller ska jag välja att försöka trappa ned och hjälpa eventuella barnbarn? Ska jag mitt i livet försöka dra ned på min arbetstid, eller ska jag också då vara motiverad att försöka upprätthålla mitt arbetskraftsdeltagande?

Det är i allt detta som vi får fram hur sysselsättningen utvecklas. Drivkrafter och vår arbetslinje handlar just om att uppmuntra människor att välja arbete i alla delar av livet för att vi på det sättet totalt sett ska få ut mer av arbete i Sverige. Det är därför som vi kallar oss ett arbetarparti.

Det är därför vi för en politik för jobb, som väldigt ofta, mycket konsekvent – kanske allra mest av Lars Ohly – konstant ifrågasätts på punkt efter punkt. Den vill man ersätta med en politik som gör det mindre lönsamt att arbeta, som ger mer ersättningar och ökar drivkrafterna för dem som inte jobbar. Så ser alternativen i svensk politik ut.

Fas 3-kritiken är bara ett fullföljande av detta. Det är för övrigt ett farsansfullt namn. Det handlar om människor som mycket länge har varit utanför arbetsmarknaden, där alternativet är osynliggörande i stora ersättningssystem. Det var det som jag anklagade Lars Ohly för att stå för.
(Applåder)

Anf. 16 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Statsministern säger att sänka skatter och jobbskatteavdraget är det bästa sättet att skapa jobb. Det kostar i runda slängar 1 miljon per jobb. Det är naturligtvis uselt använda pengar. Det finns mycket bättre sätt att bekämpa arbetslösheten.

Men mitt problem med er politik är inte att ni står mot någon bidragslinje utan att ni är för en bidragslinje – bidrag till företag som utnyttjar arbetslösheten för att tjäna pengar, bidrag till dem som till varje pris vill kunna utnyttja människor för sin egen vinnings skull. Det är det som sker i dessa företag, det är det som sker med dessa så kallade fas 3:are – långtidsarbetslösa. Det är dessutom en grupp som växer och som förnedras på arbetsmarknaden och som förhindras utveckling på grund av era regelverk. Ni tog bort plusjobben därför att de var för dåligt betalda och var meningslösa. Så sade du själv, Fredrik Reinfeldt, i valrörelsen 2006. Nu har ni infört ett slavarbete för 10 000 kronor i månaden där företagen får 5 000 kronor extra varje månad bara för att ge människor en stol att sitta på. Detta är skamligt. Det är en usel politik. Vi behöver en politik för jobb och utveckling i stället.

(Applåder)

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Nu var min poäng att denna politik helt saknas på den rödgröna sidan. Men jag ska gärna vara nymoderat och försvara aktiveringsåtgärder på arbetsmarknaden. Det är en viktig del av vår förnyelse att just se att det finns utmaningar på den svenska arbetsmarknaden där människor har svårt att hävda sig i konkurrensen och där det krävs att människor efter att ha varit i arbetslöshet mycket länge får aktivera sig och återskapa band till arbetsmarknaden. Det är det som vi försöker göra.

Återigen: Den perfekta reformen finns inte, och den som har uppfunnit den kan höra av sig. Jag är ödmjuk och säger att det inom alla reformer finns människor som utnyttjar dem. Det är för övrigt inte någon ny del av arbetsmarknadspolitikerna att vi vet att den ibland utnyttjas på ett felaktigt sätt. Men vi ska väl se det stora i stället för det lilla? Det stora är att detta för tusentals människor visst ger aktivering och möjlighet att få erfarenhet och förhoppningsvis öppnar en väg som kan göra dem något mer anställningsbara. Framför allt: Vad är alternativet?

(Applåder)

Anf. 18 MONA SAHLIN (S):

Herr talman! Detta är min sista partiledardebatt. I dag liksom så ofta vill jag att den ska handla om det allra viktigaste, och det är jobben, själva förutsättningen för både tillväxt och jämlikhet – rätten till arbete, plikten att arbeta och möjligheten att bygga en solidarisk välfärd med arbete.

Jag tänker opponera i dag, inte för att jag är dyster utan därför att jag vet att Sverige kan så mycket bättre.

Krisåret 2009 avlöstes av ett mycket starkt 2010 med en tillväxt på över 5 procent. Precis som Fredrik Reinfeldt sade gjorde svenska folket detta möjligt och har byggt de överskott som har burit Sverige genom krisen. Tack vare tillväxten har fler hittat arbete. Men det saknas fortfarande 100 000 jobb bara för att nå 2006 års sysselsättning. Då kallades det massarbetslöshet. Det ska det fortfarande kallas. Då sågs arbetslösheten som en del av det stora utanförskapet. Det är den fortfarande. Då pekades kamp mot arbetslöshet och utanförskap ut som politikens viktigaste uppgifter. Så är det också i dag, även om den borgerliga retoriken på den punkten har tystnat.

Nu tvingas Riksbanken fortsätta med räntehöjningarna, trots massarbetslösheten. Kapacitetsproblemen växer. Det talas om arbetskraftsbrist, trots massarbetslösheten.

Den nuvarande politiken har alltså inneburit att svenska folken möjligen ska vänja sig vid en arbetslöshet på 7 procent i snitt. En sak kan jag lova er: Svensk socialdemokrati kommer aldrig att vänja sig vid massarbetslöshet.

Herr talman! För fyra år sedan hade var fjärde arbetslös varit arbetslös mer än ett halvår. Nu är det var tredje, och allt fler ungdomar finns bland dem.

Regeringens flaggskepp i kampen mot långtidsarbetslösheten kallas missvisande för jobb- och utvecklingsgarantin. Men det är ingen garanti, vare sig för jobb eller för utveckling.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering har till exempel rapporterat att sju av tio mötte sin förmedlare högst en gång i månaden. Fyra av tio deltagare hade aldrig någonsin fått vare sig handledning eller coachning. Samma institut finner samma låga nivå när det gäller aktiviteter i jobbgarantin för unga. En tredjedel har aldrig träffat en handledare eller en coach.

Regeringen har gjort passivitet till regel. Detta kommer vi alla att få betala för. Produktionen blir lägre, räntorna blir högre och utslagningen växer. Passivitet råder aldrig bot på arbetslöshet och inte på utanförskapet som kommer i dess kölvatten.

Sverige behöver och kan få en riktig och aktiv jobbpolitik med utbildning, kompetensutveckling, näringspolitik, småföretag och forskning. Där står socialdemokratin. Kring detta kommer det givetvis att bli fortsatt politisk strid.

Herr talman! Den bärande tanken i regeringens politik – det sägs inte, men de flesta här inne vet att det är så – är att sänkt skatt ska bana väg för sänkta löner och att lägre löner ska bana väg för fler anställningar.

Sänkt marginalskatt kan bidra till att den som redan har ett jobb väljer att jobba lite mer – viktigt nog. Och sänkt skatt kan bidra till att den som står nära arbetsmarknaden lite snabbare tar steget in – viktigt nog.

Men, herr talman, så bekämpas *inte* ett utanförskap. Utanförskap handlar ju om människor som gått utan arbete i många många år, människor som går på socialbidrag, människor som helt saknar den utbildning som krävs eller inte har de svenskkunskaper som krävs och människor som har funktionshinder eller problem med hälsan.

Föreställningen att dessa människor skulle ta ett jobb, eller få ett jobb, om det bara gav några hundra kronor mer efter skatt är djupt felaktig. De som står utanför möter betydligt större problem än så.

Socialbidragen ökar. Det säger jag inte därför att jag är dyster utan därför att det är ett *verkligt* problem. Barnfattigdomen växer. Alla relevanta mått på utanförskapet visar på en ökning. Jag säger inte att det är enkelt att komma åt detta. Men en sak vet jag: Man minskar inte utanförskapet med en politik som har rakt motsatt effekt.

Vårdnadsbidraget ökar utanförskapet. Sämre utbildningsmöjligheter ökar utanförskapet. Utförsäkringar, denna regerings stora svek, ökar utanförskapet. Regeringens sjuförsäkring är en skam!

Är det en slump att Moderaternas retorik om utanförskapet har tystnat? Ska vi vänja oss vid det också?

Den socialdemokrat finns inte, och kommer inte att finnas, som någonsin vänjer sig vid utanförskap, utförsäkringar eller utslagning. Ett samhälles anständighet mäts alltid bäst i hur de utsatta, de sköra och de sjuka, behandlas.

Sverige kan vara ett land med anständighet på alla dessa områden!

Herr talman! Jämlika samhällen är alltid bättre samhällen. Solidaritet och sammanhållning är produktivt och modernt. Det är häftigt. I dag står vi inför en rad utmaningar som vi måste lösa tillsammans: klimatförändringarna och klyftorna som växer och med dem intoleransen och klass- och könsklyftorna.

Antidemokratiska krafter har nått framgångar. Hetsen i skolan har ökat. Vår befolkning blir äldre, något som kräver en arbetslinje – att fler jobbar mer, inte att färre jobbar mindre.

Framtidens välfärd kommer att kräva tillväxt och konkurrenskraft men också investeringar i det som är forskning och utveckling.

Sverige behöver, kort sagt, en politik som är byggd på både jämlikhet och utveckling, aldrig någonsin på det ena av dem. Där står socialdemokratin, och där är vi beredda att samarbeta.

Herr talman! Som Ingvar Carlsson så många gånger har sagt: Sverige är för litet för stora konflikter. Många av de bestående politiska förändringar som tjänat Sverige så väl har inte byggts upp i en kamp mellan blocken utan i samarbete över blockgränser. Vårt statsfinansiella ramverk, detta berömda uttryck, som växte fram i samarbete mellan oss och Centerpartiet, vårt skattesystem som fortfarande så mycket baseras på samarbetet mellan oss och Folkpartiet och vårt pensionssystem som är resultatet av ett brett samarbete över blocken är tre fundament för Sveriges ekonomiska styrka som alla är resultat av samarbete. Det som byggs över blockgränserna blir ofta starkt och består.

Faran för svenska folket just nu är bland annat om vi här i riksdagen skulle gräva ned oss ännu mer i blockpolitikens skyttegravar. Vem vinner på det? Ja, inte svenska folket – blockpolitik innebär bara ökad polarisering – och inte de små partierna. I dag ser vi hur Moderaterna vinner kraft på sina kompisars bekostnad i den borgerliga alliansen.

Demokratin förlorar på blockpolitiken. Sverige har i dag en minoritetsregering som regerar på ett främlingsfientligt partis nåder – ett parti med rötter i rasismen. I nio fall av tio har regeringen hittills funnit stöd hos Sverigedemokraterna för sin politik.

Jag kommer att sluta som partiordförande, men jag kommer aldrig att sluta kämpa mot främlingsfientlighet, mot rasism och mot Sverigedemokraterna. Jag kan lova er att det kommer att gälla också för nästa socialdemokratiska partiordförande.

Paradoxalt nog har Sverigedemokraternas inträde här i riksdagen ineburit att blockpolitiken har cementerats. Enda sättet att isolera dem är blocköverskridande överenskommelser. Därför vill jag nu i min sista partiledardebatt skicka med en enkel men mycket allvarligt menad uppmaning: Samarbeta! Samarbeta för Sverige och för svenska folkets skull! Bryt blockpolitiken där det går, för demokratins skull! Samarbeta kring de stora utmaningar som ligger framför oss, med landets bästa för ögonen!

En stark socialdemokrati med en ny ledare kommer, som alltid, att stå beredd att ta ansvar för Sverige. Vi kommer igen – var så säkra!

Med de orden vill jag tacka för de många roliga och en del tråkiga riksdagsdebatter som jag varit med om under mina nästan 30 år i politiken. Tack!
(Applåder)

Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Mona Sahlin, du har din sista partiledardebatt i dag. När du senare i vår överlämnar till din efterträdare måste man tala om en gedigen fullgången politisk värnplikt. Du har varit i centrum för den svenska politiska debatten i decennier som riksdagsledamot, som statsråd och naturligtvis också som partiledare och oppositionsledare.

Mona Sahlin, du har haft förmåga att väcka känslor och att sätta agendan som få andra. Jag tror att detta gäller både i ditt eget parti och långt utanför det socialdemokratiska partiets gränser. Frågar man svenska folket är det nog få som inte känner till dig och som inte har en uppfattning om vad du står för. Det är det bästa betyg en förtroendevald politiker kan få; det ska vi aldrig glömma bort.

Engagemang och glöd har också kopplats till ansvarstagande genom din politiska gärning. Jag tänker på ditt gedigna mångåriga engagemang i hbt-frågor och för utsatta invandrartjejer och på – vilket du själv betonat – hur du tydligt hela tiden konsekvent markerat mot främlingsfientlighet och rasism. Jag tänker också på den typ av ansvarstagande som du visat via de konflikter du tog som ungt nytt statsråd under tidigt 1990-tal och som du också gjorde i höstas genom att vara en del av vår överenskommelse om den svenska närvaron i Afghanistan.

Du har erfarenhet som få andra svenska politiker. När vi tänkte på vad vi möjligen skulle ge dig som en enkel gåva noterade vi att du har ett intresse för att powerwalka. Det kan man väl, tänkte vi, göra samtidigt som man lyssnar på en god bok. Därför har vi laddat en Ipod med en ljudbok om Mahatma Ghandi, *Mahatma! Eller konsten att vända världen upp och ner*. Det har du bidragit till att göra. Därför tänkte vi att det kan vara en bra sak att ge dig som tack för alla dessa år. Tack ska du ha!
(Applåder)

Anf. 20 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag tackar både för orden och för presenten. Jag har inte läst boken. Det är nog många som behöver lära sig, veta, hur man vänder upp och ned på världen, kanske också statsministern själv, så jag hoppas att jag kan bidra till att också den fortsatta debatten i Sverige handlar om de frågor som Fredrik Reinfeldt nu nämnde. Det tror jag att hela Sverige skulle tjäna på. Det gäller alltså gemensam kamp i det som är Sveriges frågor, inte minst kampen mot främlingsfientligheten! Tack så hemskt mycket!

(Applåder)

Anf. 21 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Mona Sahlin för ett fantastiskt politiskt mod och, tror jag, å många människors vägnar för det engagemang och den entusiasm som Mona Sahlin genom en tidig och idog kamp har visat för homo-, bi- och transsexuellas rättigheter. Jag är helt övertygad om att det är väldigt mycket tack vare Mona Sahlin som Sverige är ett av de främsta länderna i världen när det gäller just hbt-frågor.

Jag vill också tacka dig för ditt engagemang inom flykting- och asylpolitik och för alla människors lika rättigheter. Du har tagit strid även för dem som kanske ingen annan har tagit strid för just då.

Jag vill även tacka dig för att du i socialdemokratin har lyft in och ökat förståelsen för entreprenörskap och småföretagande och inte minst för att du har varit väldigt tydlig med att miljöfrågorna måste hamna högre upp på agendan också inom socialdemokratin.

Jag vill tacka dig för att du vågade inleda samarbetet med Miljöpartiet, vilket har varit betydelsefullt för båda våra partier, och inte minst att jag tack vare det har fått din vänskap och ditt stöd under en bitvis ganska tung valrörelse förra året.

Tack så hemskt mycket!

(Applåder)

Anf. 22 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Man kanske borde avgå oftare, kan jag känna.

Jag vill tacka dig också, Maria. Du har blivit en syster. Det är din sista partiledardebatt också, och jag kommer att sakna dig. Nu kan vi gå ut och ta ett glas tillsammans.

Anf. 23 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Jag kommer att sakna Mona Sahlin mer än jag kommer att sakna partiledardebatterna, tror jag.

Anf. 24 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Även jag vill framföra ett stort tack till dig, Mona Sahlin, för alla de insatser du har gjort för Sverige under ditt vuxna liv. Du kom in i riksdagen i början av 80-talet och bröt igenom för den breda allmänheten när du blev statsråd för drygt 20 år sedan.

Mod och förnyelse är två saker jag förknippar med Mona Sahlin. Det handlar om mod att bryta ny mark och mod att ge sitt parti en ny image, inte bara som partiledare utan under lång tid. Det handlar om en ny stil i

ett parti med ett stort arv från över 100 år. Det är ett arv från ett industri-samhälle som moderniserats i rask takt, och Mona Sahlin har fört in en ny stil, en ny ton, nya budskap och en ny image i sitt parti.

Det är inte min sak att tillsätta och avsätta ledare i andra partier, men jag sade när Mona Sahlin meddelade sin avgång att jag tror att hennes parti gör ett misstag. Den förnyelse som socialdemokratin har inlett under Mona Sahlin tror jag nämligen är vad Sverige behöver.

Jag lyssnade noggrant på Mona Sahlins anförande på ert partis förtroenderåd i början av december. Det var en ny tongång i synen på vilka utmaningar Sverige står inför, och det var nästan så att jag efter det talet kände att jag om du hade hållit det före valet hade kunnat rösta på dig.

Vi får kanske stryka det där sista ur protokollet.

Du har fått några gåvor här, något att lyssna på och så. Här kommer en gåva du kan njuta av och som vi som är i den här branschen drömmer om. Det får vi alla göra den dagen vi slutar – ta tid till att njuta av livet. Du kanske kan lyssna på din Ipod när du gör detta.

Tack så mycket, och lycka till i fortsättningen!
(Applåder)

Anf. 25 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag behöver inte upprepa alla tack. Tack, tack, tack!

Jag är dock bara 53 år, så jag tänkte göra en del till i livet innan det är slut. Men tack så jättemycket!

Anf. 26 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Herr talman! Jag sällar mig till dem som tackar i dag.

Mona Sahlin, du och jag har haft ganska många tuffa bataljer i debatterna. Jag vill bara säga att jag har uppskattat det mycket även om det har varit tufft. Man får nämligen alltid skärpa sig lite extra när man ska debattera med dig, Mona Sahlin. Det vet du, och det vet jag, och jag tror att det har stimulerat oss båda i den politiska debatten.

Jag vill också säga som mina företrädare: Jag tycker att du har varit modig när du har diskuterat främlingsfientlighet och stått för öppenhet och alla människors lika rätt och värde. Det behövs, och därför tror jag att du kommer att fortsätta den kampen även sedan du har slutat som partiledare.

Också modet att stå upp för hbt-personerna i Sverige kännetecknar dig, och jag vill uppmärksamma även detta när jag tackar dig i dag.

Du har varit en ovanlig socialdemokratisk partiordförande. Du är den första kvinnan. Du slog på glastaket, tog dig igenom det och visade att också kvinnor kan bli partiordförande i Socialdemokraterna.

Jag tycker att det var väldigt roligt att det blev en kvinna, och jag kan bara önska att Socialdemokraterna fortsätter att tänka på det sättet så att det finns en möjlighet att fortsätta med fler kvinnliga partiledare. Det skulle vara väldigt trevligt att ha en kvinnlig partiledarkollega i Socialdemokraterna.

Mona Sahlin, du och jag har en sak gemensamt: Vi är ganska morgontrötta. Vi har från tid till annan bestämt oss för att vi skulle avskaffa morgonsofforna, för vi tycker inte om att vara uppe så tidigt. Nu slipper du morgonsofforna, och jag kommer att få fortsätta sitta där. Jag

antar att du inte ens kommer att vara uppe och titta på det nu när du har slutat.

Jag tänker ge dig en gåva som jag brukar ge till avgående partiledare, nämligen Maudglaset. Det är ett vänskapsglas. Det är ett glas du kan använda när du dricker både vatten, saft och lite av varje. Bubblorna i glaset symboliserar energi och nytänkande, och det gröna förstår du att det är det miljövänliga som vi båda står för.

Jag vill tacka för långvarigt samarbete och fina debatter, och jag hoppas verkligen att du får en ledighet men att du inte slutar vara en debattör i Sverige. Jag tror nämligen att du behövs.
(Applåder)

Anf. 27 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag vill uttrycka ett tack och återgälda orden: De på många vis roligaste, hårdaste och tuffaste debatterna har nog du och jag haft, Maud Olofsson.

Jag kan lova att jag ska använda glaset. Jag ska gå upp tidigt en morgon, fylla på det med gott, svart kaffe och sitta och le när jag tittar på dig i morgonsoffan kl. 6.

Tack så hemskt mycket, Maud!
(Applåder)

Anf. 28 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det var värst vilken hjärtlig stämning det är i kammaren i dag. Det kanske är av förklarliga skäl.

Jag har inga presenter, och jag har heller inget särskilt tacktal till Mona Sahlin. Jag vill dock naturligtvis tacka Mona Sahlin på flera sätt, inte minst för inspiration genom åren. Mona Sahlin har blivit lite av en symbol för det vi kämpar emot, nämligen det misslyckade mångkulturella projektet. Det kommer vi att fortsätta kämpa emot, och jag är alldeles övertygad om att Mona Sahlin kommer att fortsätta kämpa på sin kant för det hon tror på. Det inspirerar, som sagt, och jag vill tacka för den inspirationen.

Vi ska komma ihåg att Sverigedemokraterna är och blir en del av det arv som Mona Sahlin lämnar efter sig, och det gratulerar jag henne till.

Jag tillhör inte heller dem som tycker att Socialdemokraterna ska komma undan i denna partiledardebatt bara för att man byter partiledare. Även om jag tackar Mona Sahlin för inspiration vill jag alltså också tacka Mona Sahlin och socialdemokratin för ett gott samarbete när det gäller frågan om de nationella riktlinjerna inom demensvården.

Tyvär har vi kanske inte så mycket annat rent politiskt att tacka för så här långt. Jag har anat en viss avsaknad av opposition, inte minst från rödgrönt håll, under ett antal månader nu. Det råder visserligen en ledarkris inom de rödgröna partierna, och jag har viss förståelse för det. Även oaktat detta verkar det dock som att man saknar intresse för att driva igenom sin egen politik.

Vi har sett hur man gled åt regeringshållet i Afghanistanfrågan, och vi såg det i betygsfrågan. Inte minst såg vi det i frågan om a-kassan alldeles nyligen, strax före jul, när vi här i kammaren behandlade ett antal motioner som gällde a-kassan. Där hade den övriga oppositionen chansen att höja taket i a-kassan men tog den inte, för man ville inte driva igenom sin

Anf. 29 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Att ta ansvar för Sverige också i svåra tider är någonting som jag aldrig tror att Jimmie Åkesson kommer att förstå den riktiga innebörden i. Dit hör uppgörelsen om Afghanistan med regeringen. Jag är stolt över den. Men framför allt hoppas jag att du förstår, Jimmie Åkesson, att du gav mig den bästa present som getts mig här, nämligen att du uttalar att jag har varit inspirationen för er, att jag är symbolen för det som Sverigedemokraterna arbetar mot. Jag är stolt över de orden, Jimmie Åkesson, och jag tänker fortsätta att vara den symbolen. Var så säker på det!
(Applåder)

Anf. 30 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Då tackar jag så hjärtligt för den presenten, den gör mig mycket glad.

Mona Sahlins nämnde i sitt huvudanförelse att mitt parti stöder regeringen i 90 procent av omröstningarna. Det stämmer säkert. Jag har själv inte detaljstuderat det, men om nu riksdagens utredningstjänst säger det är det säkert korrekt. Det Mona Sahlins glömmet att säga är att även Socialdemokraterna gör det i 90 procent av omröstningar där man har haft en chans att fälla regeringens förslag. Jag tycker att det blir lite märkligt när man kastar den anklagelsen mot oss och själv agerar på exakt samma sätt.

Jag kände samtidigt att jag skulle vilja ha ett svar när det gäller a-kassan. Jag vet att det här är Mona Sahlins sista partiledardebatt och att hon kanske hade hoppats på att få mer blommor än mothugg, men jag skulle gärna vilja ha ett svar: Varför sviker man sina väljare i fråga om a-kassan? När man har chansen att höja taket i a-kassan väljer man att inte göra det. Varför gör man så?

Anf. 31 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag kom förstas inte till partiledardebatten i dag för att få blommor utan för att utveckla det som är den socialdemokratiska politiken och vad jag ser som de stora utmaningarna framöver. Ingen av de utmaningarna innehåller att tillsammans med Sverigedemokraterna lyfta ett finger i någon enda fråga här i riksdagen. Det handlar om att fortsätta att ta ställning för att a-kassan ska vara starkare, att sjukförsäkringen ska vara anständig och att vi får en aktiv jobbpolitik med egenföretagande på dagordningen på ett helt annat sätt. Den helheten är det som socialdemokratin här i kammaren kommer att arbeta för, men det kommer att vara i motstånd mot och aldrig tillsammans med Sverigedemokraterna. Det kommer nästa partiledare också att stå för, var så säker på det!
(Applåder)

Anf. 32 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag var inte riktigt förberedd att ta replik på Mona Sahlins. Det hör till undantagen, även om jag gjorde det senast när det gällde

Afghanistanfrågan. Annars är inte replikskiften med Mona Sahlin det väsentligaste för mig i partiledardebatten. Jag räknar med att vi ska få tillfälle att avtacka Mona Sahlin vid något annat tillfälle, och därför har jag ingen present med mig.

När nu alla säger fina ord måste jag naturligtvis tala lite grann om vår komplicerade relation. Alla har sina brister och sina förtjänster. Till Mona Sahlins förtjänster hör inte att hålla på det fotbollslag hon håller på. Men Mona Sahlin har en styrka som få kommer i närheten av. Jag såg prov på den under valrörelsen.

Det var en oppositionsledare och en statsministerkandidat som utsattes för den kanske största mediala press som någon ledare har utsatts för åtminstone sedan kosackvalet 1928.

Det var en ledare som utsattes för en kampanjjournalistik av ett slag som vi inte har sett tillstymmelse till, åtminstone inte så länge jag har varit politiskt aktiv.

Det var en ledare som stod pall, som reste sig upp varenda morgon med arbetslust och gick in i oppositionsrollen och i rollen av vallokomotiv på ett sätt som ingen av oss hade kunnat göra.

Den styrkan imponerade på mig. Den bilden av Mona Sahlin som politisk ledare kommer jag alltid att ha kvar. Din styrka, Mona, gentemot dina belackare, gentemot dem som försökte sänka dig, gentemot dem som ville förhindra dig att bli statsminister i Sverige bär du alltid med dig. Och du ska veta att den styrkan uppskattar många, däribland jag. (Applåder)

Anf. 33 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Rafflande replikskiften verkligen! En gång när jag reste såg jag att det på väggen på en tågtoalett stod inristat ungefär så här: Politiker är ett slags människor som är så hårdhudade att de kan stå upp trots att de saknar ryggrad. Det där var måhända lustigt och speglar kanske en del människors uppfattning om vad politikerna är, men politiker är förstås inga robotar utan människor. Jag tycker att i ordet förtroendevald ligger någonting väldigt viktigt och någonting väldigt fint. Mona Sahlin har burit och bär uppgiften som förtroendevald på ett sätt som hedrar henne och politikerkåren över huvud taget.

Mona Sahlin är en person som är oerhört engagerad och färgstark, som är en av svensk politikens allra skickligaste kommunikatörer och opinionsbildare. Nu kanske ni ångrar er inom socialdemokratin – vad vet jag! Hon har en väldigt stor envishet, och det Mona Sahlin har gjort är imponerande. Hon kom som ung till riksdagen, är fortfarande ung efter de här åren och efter många år som statsråd på olika poster, som vice statsminister, som partisekreterare och partiledare. Det är en politisk gärning som är enastående i vår tid.

När Mona Sahlin installerades som partiledare sade hon ungefär så här: Allt som Kristdemokraterna är för är det en bra princip att vara emot. Jag har förstås tagit det lite som inspiration och som omvänd princip. Men allvarligt: I svensk politik finns det väldigt mycket som förenar partierna och oss som personer som är aktiva i partierna. Det finns skillnader som ska synliggöras och debatteras tydligt. Så ska det vara.

Jag vill tacka Mona Sahlin för uppfriskande debatter och för hennes hittillsvarande insatser i svenskt samhällsliv och svensk politik, och jag gissar och hoppas att det kommer en fortsättning i någon tappning. Vi har från Kristdemokraternas sida gett en liten gåva till Läkarmissionen för att hedra Mona Sahlin som gör att en familj i Uganda kommer att få ett något bättre liv i morgon. Tack, Mona Sahlin!
(Applåder)

Anf. 34 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Just det du sade nu, Göran Hägglund, tycker jag inte anorlunda om. Det var väl undantaget vad gäller Kristdemokraterna här i kammaren.

Jag vill verkligen tacka dig för ett frejdigt humör och roliga debatter. Du sade att jag har suttit i riksdagen länge och fortfarande ser ung ut. Det har varit jobbiga år. Du ser också ung och fräsch ut och har det rätt tufft. Det kanske är ett bra recept – att möta svårigheterna med gott humör. Det har du alltid gjort. Det uppskattar jag. Tack så mycket för gåvan!
(Applåder)

Anf. 35 MARIA WETTERSTRAND (MP):

Herr talman! I dag är det också min sista partiledardebatt.

De närmaste åren tror jag är avgörande för vilken väg vårt samhälle ska ta och vilket samhällsklimat vi vill ha. Det är samhällsklimatet som väldigt mycket avgör åt vilket håll utvecklingen går. Vi behöver bara ta taget över Öresundsbron för att se hur snabbt det kan gå – inte taget alltså.

När jag gick i skolan var Danmark ett av de mest frihetliga och öppna samhällen jag hade besökt. Det var ett föredöme för alla som tyckte att medmänsklighet, frihet och öppenhet betyder någonting på riktigt. De var bland de första att ge lika rättigheter åt samkönade äktenskap. De hade en öppenhet mot människor från olika länder, och de var stolta över det i Danmark.

En dansk vän till mig, bosatt i Sverige, konstaterade för några år sedan att han inte längre vågade flytta tillbaka. Han hade nämligen gift sig med en utländsk kvinna och fått två barn. Han hade gift sig med en svenska.

I slutet av förra året fattade den danska regeringen beslut om ett nytt regelverk för så kallad anhöriginvandring. Tänk tanken att du reser utomlands och träffar en fantastisk människa, ni blir förälskade, lär känna varandra och gifter er. Det är ett stort beslut i livet för alla, men är du dansk gäller det att tänka sig för ordentligt. Har du de senaste tre åren varit arbetslös mer än högst ett halvår – sorry, då är det kört om du vill bosätta dig med din make eller maka i Danmark. Har du någon gång de senaste tre åren tagit emot socialhjälp – sorry, då är det kört. Har du 100 000 danska kronor på banken? Inte? Då fattar du väl att du inte kan gifta dig med en utlänning och tro att ni kan få bo i Danmark. Nej, det spelar ingen roll ifall du är född i Danmark och medborgare där sedan födseln; det gäller ändå. Och nej, det spelar ingen roll ifall den du gift dig med aldrig fått socialhjälp eller varit arbetslös i sitt hemland; det gäller ändå.

Dessutom kommer staten att göra en bedömning av huruvida ni har väsentligt större anknytning till Danmark än till något annat land. Ni har ingen talan, för det är det staten som vet. Ifall du inte har danskt medborgarskap betyder det att du måste ha bott i landet i minst 28 år för att ha en chans att få bo där tillsammans med din man eller fru.

Utöver detta har man infört ett poängsystem där höga poäng ger dig lite större chans att få godkänt från staten att bo ihop med din make eller maka. Låt mig ge några exempel. Om ni går med på att inte bosätta er i ett område med kombinationen många invandrare och sociala problem får ni 20 poäng. Om din make eller maka har en doktorsexamen från ett danskt universitet eller från något av världens 20 bästa universitet – de har själva gjort en lista över dessa – får ni 120 poäng. Om man har mycket goda kunskaper i engelska, tyska, franska och spanska får man 40 poäng. Andra utomnordiska språk ger inga poäng alls. Att ha barn ihop ger inga poäng. Att ni älskar varandra ger inga poäng. Medmänsklighet ger inga poäng.

Jag har svårt att tänka mig en värre inskränkning i mitt liv än att staten ska bestämma vem jag får gifta mig med – högutbildad okej, lågutbildad inte okej – eller var jag får bo. Poängsystemet är bara en byggsten i den mur som Danmark bygger runt sig självt, en sorts gated community som ska skydda landet mot den otäcka omvärlden och de människor som finns där. Detta är resultatet av ett samhällsklimat där alltmer extrema åsikter blir accepterade, ett samhälle där den medmänskliga kompassen har tappats på rutschkanan ned i rädslans träsk.

Miljöpartiet har valt att försöka samarbeta med regeringen i integrations- och migrationsfrågor bland annat för att eliminera risken att Sverige hamnar där Danmark är i dag. Jag ser fram emot att Sverige, till skillnad från Danmark, ska fortsätta att vara ett öppet samhälle som värnar medmänsklighet och frihet.

(Applåder)

Alla former av extremism skadar vårt samhälle, vår ekonomi och vår utveckling, oavsett vem som för tillfället sitter vid makten. När samhället på medeltiden styrdes av konservativa kyrkor stagnerade utvecklingen tills andra, mer öppna krafter tog vid. Också DDR var resultatet av en extrem tro hos de styrande att de själva satt inne med lösningen på alla problem och att samma lösning var bra för alla.

Jag tror i stället på att bygga på motkraften, på tron att just mångfalden är det som förenar oss, det som gör att vi håller ihop. I Danmark valde människor att släppa tron på det. I stället för att tro på öppenhet anpassade sig fler och fler till extremisternas agenda. De släppte taget och åkte nedför det sluttande planets förrädiska rutschkana. I dag diskuteras man i Danmark vilka saker som ska ge tillräckliga poäng för att få leva med sin familj, inte huruvida det är rätt eller fel att skilja på människor och deras rättigheter.

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap. Så lyder artikel 1 i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Samhällen som stänger in sig går förr eller senare under och stagnerar i utveckling. Det som får samhällen att lyfta är mångfald och respekt för olikheter. Det enda sättet vi kan skapa mångfald på är öppenhet och frihet för individerna.

Om vi ser tillbaka i historien är de platser där det utvecklats nya filosofier, nya kulturer och ny vetenskap just sådana platser där människor från olika delar av världen har mötts och där deras erfarenheter kunnat blandas och leda till någonting nytt. Ett öppet samhälle lyfter fram, hyllar och tar till vara det enkla faktum att vi alla är olika. I ett öppet samhälle är det helt okej att färga håret rosa, men det är också fritt för människor att tycka och tänka om det utan att för den skull inskränka den andra människans rättigheter.

Samhällen som stänger in sig blir andefattiga, rädda och tråkiga samhällen. För oss gröna är det tydligt att det är öppna samhällen, mångfald, frihet och kreativitet som leder till utveckling, till att vi tänker på nya sätt, till att vi ifrågasätter det som alltid har varit.

Det är också nödvändigt för en grön utveckling. De stora utmaningar som världen står inför kan vi inte lösa isolerade från omvärlden och utan den kreativitet som skapas av ett fritt och öppet samhälle. Vi politiker kan inte sitta och bestämma fram nya tekniska lösningar på miljöproblemen, men vi kan skapa ett samhällsklimat där innovatörer och entreprenörer från olika delar av världen kan samarbeta för att nå fram till lösningar.

De stora utmaningar som världen står inför kan inte lösas med ett halvhjärtat engagemang som plockas fram när det passar. De beslut som vi fattar i dag måste hela tiden ta hänsyn till vad det får för konsekvenser för människor som bor på andra sidan jorden och för de generationer som ska leva här efter oss. Om våra jeans tillverkas med giftiga kemikalier som förkortar livet på unga kvinnor i Indien är vår frihet delvis på deras bekostnad. Om företag får gratis utsläppsrätter för att släppa ut koldioxid som sedan förstör vårt gemensamma klimat är deras frihet på vår och kommande generationers bekostnad.

Vem ska då stå för den kostnaden? Är det den som drar nytta av att förstöra miljön eller vi alla gemensamt, tillsammans? För den som värnar individens frihet är det enda rimliga att man ställer upp på att det är den som förstör miljön som ska betala, inte skattekollektivet och de kommande generationerna. Det skulle dessutom leda till att de miljöbra alternativen blev mer lönsamma.

I stället för att den som gör vinst i dag skickar notan till alla oss andra och till dem som ska leva här efter oss är miljöskatter ett effektivt och smart sätt att se till att den som skitar ned får betala. Samtidigt skapar man en frihet och kreativitet där olika lösningar kan växa fram och bidra till att vi kan möta de stora samhällsutmaningar som vi står inför. För att nå en fungerande marknad måste miljökostnaderna synas i priset, annars kommer de bättre alternativen inte att kunna konkurrera.

Miljöpartiet står för, och kommer att fortsätta att stå för, öppenhet, frihet, mångfald och ansvar för kommande generationer. Det är grundläggande ideologiska frågor för ett grönt parti som inte är beroende av hur högt upp de hamnar på tidningarnas förstasidor eller hur ofta de kommer med i radios och tv:s nyhetssändningar.

Jag vill avsluta med att tacka alla partiledarkolleger för roliga och trevliga debatter genom åren och för att jag fått chansen att företräda Miljöpartiet, som är det parti som verkligen har framtiden för sig i Sverige.

(Applåder)

Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Det här är Maria Wetterstrands sista partiledardebatt. Tillsammans har Peter Eriksson, som är närvarande i salen och också gör en sorts sista debattrunda, om än inte från talarstolen i dag, och Maria Wetterstrand utvecklat och sett till att Miljöpartiet vunnit stor respekt och fått ett växande stöd i svenskt samhällsliv. När ni nu lämnar ert uppdrag har Miljöpartiet blivit det tredje största partiet i Sveriges riksdag.

Vi har lärt känna Maria Wetterstrand som en person som klart och tydligt deklarerar Miljöpartiets ståndpunkter. Men du har också gjort det på ett sätt som utgår från att du vill vara dig själv, och det har svenska folket uppfattat och känt respekt för. Det har gjort att du har vunnit stort förtroende.

Ditt engagemang i miljö- och klimatfrågor är naturligt och genuint, men det täcker inte beskrivningen av dig som politisk person, för det har varit bredare än så. Du har tillsammans med Peter markerat en vilja att Miljöpartiet ska vara en del av ett regeringsalternativ, en vilja att ta aktivt regeringsansvar. Du visade politiskt mod när du utmanade ditt partis uppfattning och ville gå från en kompromisslös syn på vad EU eventuellt kan innebära till att mer försöka se möjligheter som kan följa av vårt svenska EU-medlemskap.

Jag har också – och det illustrerades av ditt anförande nu – noterat en frihetlig ådra som är mycket tydlig i synen på friskolor och människors rätt att få fatta sina egna beslut. Ni är också villiga att se småföretagens behov. Jag vill också betona öppenheten mot omvärlden som bland annat har synts i att Miljöpartiet ingått en överenskommelse med regeringen kring att återinföra arbetskraftsinvandring som en del av svensk politik.

Även till er varsin Ipod! Maria får *Två nötcreme och en moviebox*. Det är Fredrik Wikingsson och Filip Hammar som tittar på Sverige med 70-talisternas ögon. Det kan vara lämpligt. Peter får *Norrlands akvavit* av Torgny Lindgren. Det är förvisso inte om Kalix, men om ditt älskade Norrland. Detta kan vara någonting att lyssna på för er under powerwalkande eller resor till Finland.

Tack för allt!

(Applåder)

Anf. 37 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar statsministern för de fina gåvorna och de fina orden.

Anf. 38 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Detta blir lite speciellt, men det måste det få vara.

Kära syster! Du har varit modig. Vi var modiga tillsammans. Du och Peter har utvecklat Miljöpartiet på ett fantastiskt sätt. Du är en av de människor jag träffat i hela mitt liv som har haft högst integritet. Den är enorm. En del uppfattar det som ett skal, men jag ser det som en väldigt trygg integritet som du har månat om. Fortsätt att göra det! Fortsätt att kämpa för klimatet! Fortsätt att vara den du är! Fortsätt med politik! Jag hoppas att vi kommer att träffas många gånger i många andra sammanhang.

50 träd i Vi-skogen får du av Socialdemokraterna de gröna – och en kram!
(Applåder)

Anf. 39 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:
Herr talman! Jag tackar så mycket för det.

Anf. 40 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Vi är alla här inne aktiva i partier, och sannolikt är många av oss aktiva i olika föreningar och organisationer utanför politiken eller med anknytning till politiken. Jag tror att de flesta fungerar ungefär som jag. Man är med i ett parti eller en organisation för att man vill förändra samhället eller någonting annat, men sedan finns det en massa intern föreningspraxis man också måste ta hänsyn till, till exempel det här med stadgar. För min del brukar jag gäspa och luta mig bakåt när stadgarna kommer upp – det kan några andra få fundera på lite.

Jag tror att det är rätt många miljöpartister som nu funderar över klokheden i stadgarna för sitt parti och som ångrar sig: Varför var de inte lite mer vakna när man bestämde sig för det här med språkrörsperioder? Här har man ett radarpar som har nått det högsta valresultatet sedan partiet bildades och som har en popularitet, i synnerhet Maria Wetterstrand, som vida överstiger någon tidigare partiledares. Men precis när de står på topp måste de gå, säger stadgarna.

Jag tog upp detta med en ledande miljöpartist nyligen – inte någon av de nuvarande språkrörarna – som svarade: Jo, men vi har också en paragraf som innebär att man kan komma tillbaka. Där påminner vi lite om Putin. Han såg lite förhoppningsfull ut, den där miljöpartisten. Det är det bästa betyg Maria Wetterstrand kan få: att man nu funderar över klokheden i detta. Men nu är det ovedersägligen så att Maria och Peter kommer att sluta som språkrör.

Maria Wetterstrand och Peter Eriksson har moderniserat sitt parti, måste man säga. I alla partier finns det en viss dragkamp – ska vi tycka si eller så? I Miljöpartiet har det historiskt stått mellan ”realosar” och ”fundisar”, begrepp som kommer från Tyskland. Det handlar om hur mycket fundamentalist man är och hur mycket pragmatiker man är. Men den moderna pragmatism som den här ledarskapsduon i Miljöpartiet har utövat har varit väldigt framgångsrik och också säkert varit en förutsättning för att kunna formulera det rödgröna regeringsalternativet, som inte minst Miljöpartiet har tjänat på. Ni har också lett ett parti som väl inte grundades på EU-motståndet men som i varje fall under drygt ett decennium nästan bars upp av EU-motståndet och lyckats lösgöra partiet från detta. Det är ett ledarskap som heter duga.

Jag har också till er varsin spaupplevelse. För att din språkrörskollega ska begripa vad det är kan vi väl kalla det för bastubad. Det är till er båda!

Ni har båda tunga uppgifter i riksdagen framöver, så vi räknar med att vi kommer att mötas här i debatter också i framtiden, men för den här partiledartiden vill också jag uttrycka ett stort tack samt respekt för det arbete ni har utfört.

(Applåder)

Anf. 41 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag ska passa på att hålla något brandtal för Miljöpartiets idé om rotationsprincipen, men jag har inte några krav på att man ska ändra stadgarna, som är alldeles utmärkta. Det är alldeles utmärkt att det finns möjlighet för andra att komma in och ta över. Jag tror inte att ni kommer att få det så lätt framöver heller!

Anf. 42 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Herr talman! Också jag vill sälla mig till dem som ska tacka.

Debatterna mellan Miljöpartiet och Centerpartiet har en särskild dynamik. Det är två gröna partier som är djupt engagerade i miljö- och klimatfrågorna, vilket har vållat en del debatt, inte minst nu senast i valrörelsen. Men jag måste säga att jag tror att just konkurrensen som finns mellan de två gröna partierna har varit bra för klimatet och miljön. Vi har valt lite olika lösningar när vi har tittat på energifrågorna, klimatfrågorna och olika frågor kring havsmiljö och annat. Men jag tror att den stimulerande konkurrens som har funnits och finns mellan Miljöpartiet och Centerpartiet faktiskt är bra för klimatet och miljön.

Jag vill passa på att tacka Maria Wetterstrand för bra och tuffa debatter, och även Peter Eriksson, som jag från tid till annan också har haft debatter med. Ni har varit friska fläktar i debatten, tycker jag. Angående det som Maria tog upp i anförandet i dag om öppenhet och frihetlighet vill jag bara säga att vi mer än gärna samarbetar kring detta. Jag tror inte att någon av oss vill ha en situation som den som nu håller på att utvecklas i Danmark. Jag tror att vi vill ha det frihetliga, öppna och mångkulturella Sverige som vi är vana vid att se. Gärna deltar jag från Centerpartiet och försöker åstadkomma bra lösningar för att bevara den öppenheten. Jag tror verkligen att det är Sveriges framtid.

Jag vill lyckönska er när ni nu lämnar språkrörsposterna, men jag tror inte att det blir någon ledighet. Jag hoppas att ni båda två kommer att fortsätta i den politiska debatten. Vi behöver många gröna röster som hörs för att göra det bättre för våra kommande generationer.

Också ni får Mauds vänskapsglas. De här passar väldigt bra, för de är gröna och energiska. Jag tackar för samarbetet och önskar lycka till framöver!

(Applåder)

Anf. 43 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar så mycket. Jag får naturligtvis omedelbart lust att ge mig in i en debatt om vad som är ett grönt parti och hur vi ska lösa klimatfrågan. Jag tänker dock nöja mig med att säga en annan sak. Det är inte någon som vill att samhället ska bli som i Danmark, säger Maud Olofsson. Det var det inte där heller. Det var bara ett parti som ville det.

Anf. 44 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Herr talman! Vi ska verkligen göra mycket för att mota detta. Låt oss lära av Danmark, och låt oss stå upp för de värden som är viktiga i

Anf. 45 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:
Herr talman! Jag håller med.

Partiledardebatt

Anf. 46 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag har inga debatter att tacka Maria Wetterstrand för. Det här är den första, såvitt jag kan minnas. Det finns inte så mycket annat att tacka för. Jag och Maria Wetterstrand har inte haft så mycket kontakt med varandra. Vi har hälsat på varandra vid några tillfällen. Men jag kan åtminstone önska lycka till – i Finland eller var det nu blir någonsans, och vad det nu blir som hon ska hålla på med.

Låt mig återgå till debatten. Jag tror att det var det som Maria Wetterstrand ville med sitt huvudanförande här. Jag tror att det var riktat mot ett visst parti, och kanske till och med mot mig. Jag tackar för det, för jag tycker att det är en intressant debatt.

Man kan naturligtvis raljera om de här sakerna. Man kan raljera över hur det ser ut i Danmark. Maria Wetterstrand säger att om man ska bosätta sig i Danmark och gifta sig med någon från ett annat land ställs det ett antal krav.

I Sverige har vi ett miljonutanförskap. Vi har ett utbredd hedersvåld och en utbredd hederskultur. Det finns unga flickor som tvingas gifta sig mot sin vilja. Vi har upplopp och bränder i förorter, och de sprider sig runt om i landet. Vi har enorma brister i välfärden. Vi har en till stora delar importerad grov kriminalitet.

Som jag sade kan man raljera över dem som försöker göra något åt de här problemen och som vågar ta tag i dem. I Danmark har man gjort det. Danmark har vänt utvecklingen. Sverige är på väg i en annan riktning. Det tycker jag är oerhört tråkigt.

Maria Wetterstrand talar om extremism. Det är inte Danmark som är extremt – det är Sverige. Det är svensk invandringspolitik – svensk, ansvarslös massinvandringspolitik – som är extrem i en internationell jämförelse. I Danmark var det inte bara ett parti som ville ha det så här. Tvärtom är det en överväldigande majoritet i Danmark som har insett fördelarna med den riktning som man nu har slagit in på. Danmark är vad jag vet ett välmående land i dag.
(Applåder)

Anf. 47 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Var det något jag inte gjorde i mitt anförande så var det att raljera. Jag är djupt allvarlig när jag tar upp de här frågorna, för jag anser att de är några av de viktigaste frågor vi står inför i framtiden. Jag är helt övertygad om att samhällen som sluter sig bakom murar, som bygger upp system som delar upp människor i olika grupper och där man får olika värde beroende på vilken utbildningsnivå man har eller varifrån man kommer också är samhällen som kommer att få problem med sin egen utveckling och kreativitet i framtiden.

Vi i Miljöpartiet och i alla gröna partier är övertygade om att samhällen som präglas av mångfald, öppenhet och frihet för individer att

vara och leva på olika sätt också är de samhällen som utvecklas bäst och som mår bäst både ekonomiskt och socialt i längden.

När det gäller Danmark säger Jimmie Åkesson att det skulle finnas en bred politisk enighet. Det är fullständigt fel. Det har varit starka protester mot att man har infört de nya reglerna, bland annat från näringslivsorganisationerna. Man anser att det här systemet dels brister i medmänsklighet, dels gör att Danmarks rykte i omvärlden förstörs, vilket försvårar för danska företag som vill jobba med export, vilket man ofta behöver göra i Danmark eftersom det är ett land som är väldigt beroende av ekonomiska transaktioner med omvärlden. Detta ställer till problem för väldigt många i Danmark, inte bara för de människor som direkt berörs utan också indirekt för dem som vill ha kontakter med omvärlden av ekonomiska eller andra skäl.

(Applåder)

Anf. 48 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte vilken planet Maria Wetterstrand kommer från. Hon säger att Danmark sluter sig. Jag förstår inte varifrån hon får den uppfattningen. Danmark är inget land som sluter sig. Danmark är ett öppet samhälle, men man har en ansvarsfull invandringspolitik just för att man ska kunna upprätthålla det öppna samhället.

Jag menar att det är en förutsättning för att vi ska kunna upprätthålla vår öppenhet gentemot omvärlden och kunna handla med andra länder runt om i världen, resa runt i världen och kunna ta emot invandrare att vi också för en ansvarsfull politik. Det är där Sverige brister i dag. Det är detta Danmark har insett, och därför har man bytt riktning. En förutsättning för öppenheten är just en ansvarsfull politik.

Jag hoppas verkligen att regeringen inte väljer att samarbeta med Miljöpartiet i de här frågorna. Om Sverige i dag är ett extremt land med en extrem politik kommer det att bli ännu extremare med Maria Wetterstrands partikamrater.

Anf. 49 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Miljöpartiet står för öppenhet, frihet och mångfald och ett ansvar för kommande generationer, som jag sade i mitt anförande. Vi är också helt övertygade om att dessa saker hänger ihop. Ska vi kunna ta ett ansvar för kommande generationer måste vi också se till att vi har ett samhällsklimat som värnar öppenhet, mångfald och ett fritt tänkande och där vi också tillåter att människor från olika länder möts.

Sverige är fullständigt beroende, både i dag och i framtiden, av att människor från andra delar av världen vill flytta hit och att de kan göra det. Jag kan inte tänka mig någon större inskränkning i min frihet än att staten ska bestämma vem jag får gifta mig med, var jag ska bo eller hur jag ska leva mitt liv. Därför behöver vi en politik som värnar öppenhet. Om det är att vara extremist och om det börjar betraktas som en extremistisk åsikt att vilja ha ett samhälle där människor från olika kulturer ska kunna mötas är jag kanske glad att inte hålla på med politik i den framtiden.

(Applåder)

Anf. 50 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag har aldrig begärt replik på Maria Wetterstrand i en partiledardebatt förut. Det här är första gången. Men någon gång ska man ju debutera, och jag tänkte att nu var ett bra tillfälle.

Maria och Peter har jag ju samarbetat med framför allt inför och under den senaste valrörelsen. Det jag nu säger är inget politiskt testamente, för ni är båda ungdomar – Maria i något större utsträckning än Peter – och ni kommer att vara kvar i svensk politik under lång tid framöver, vilket jag välkomnar. Det finns frågor där jag verkligen beundrar både Peters och Marias politiska fingertoppskänsla, kunskap och ryggrad.

Det gäller tydligt trafik- och miljöfrågorna. Det är självklart.

Ni hade modet att väcka klimatdebatten på ett stadium där alltför få insåg hur framåtsyftande den är och hur viktig och nödvändig den är.

Det gäller också flyktingfrågor, där vi samarbetade med den socialdemokratiska regeringen och där Vänsterpartiet och Miljöpartiet tillsammans gjorde allt för att få socialdemokratin att flytta sig bort från den extrema massavvisningspolitik som har bedrivits i Sverige.

Det gäller hbtq-rättigheter och alla människors lika värde, där vi har haft ett viktigt engagemang men också roligt tillsammans i de sammanhang då vi har framträtt, till exempel på Pridefestivalen.

Det gäller biståndsfrågor och internationella frågor, där det handlar om rättigheter för människor i världen att slita sig loss från fattigdom och bygga en värdig framtid.

Det finns alltså ett mycket tungt politiskt arv från Maria och Peter som jag hoppas att Miljöpartiet bygger vidare på.

Jag vill också avslöja en hemlighet. Efter att vi deltagit i partiledardebatter tillsammans har Maria Wetterstrand alltid hört av sig efteråt med uppmuntrande sms. Vi har nog inte haft någon debatt där jag inte blivit kontaktad av Maria efteråt. Du ska veta att det har betytt otroligt mycket. Det har varit enormt uppskattat. Man är ju helt tom efter dessa urladdningar där man har suttit i en tv-studio och försökt säga något vettigt, och man har svårt att värdera sin egen insats. Då får man ett litet uppmuntrande sms från Maria Wetterstrand. Då blir man genast mycket gladare.

Tack för det Maria, och tack Peter! Jag kommer att avtacka er vid annat tillfälle med presenter och uppvaktningar. Men ni ska veta att ni är oerhört uppskattade.

(Applåder)

Anf. 51 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Tack, Lars! Det var vackra ord. Jag kom att tänka på när vi dansade i Pridetåget. Trots att Lasse hade väldigt ont i knät dansade han hela vägen från Södermalm ut till Gärdet.

Anf. 52 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag vill naturligtvis också precis som andra passa på att säga ett tack till Maria Wetterstrand och Peter Eriksson för deras samåkande insatser i politiken på den här nivån. Inte minst bidrar Miljöpartiet genom sina språkrör till att tillföra icke-materialistiska perspektiv på politiken som behövs.

Det handlar om sådant som är långsiktigt viktiga frågor och ödesfrågor för mänskligheten, som klimat och miljö, men också frågor om hur vi

tillsammans förhåller oss till varandra. Flyktingpolitiken har berörts här. Det finns också väldigt många andra viktiga frågor. Det är sådant som ibland ligger vid sidan av de kortsiktiga frågorna om kronor och ören och som måste ha ett utrymme i politiken också i vårt eget land.

Vi har förstås inte alltid varit överens. Jag tror att man kanske kan få ett lite speciellt intryck av en sådan diskussion vi har nu. Det är viktigt att påpeka att ni har – och det tror jag gäller de flesta här i kammaren – en god förmåga att skilja på sak och person. Man kan tycka om varandra som människor även om man råkar ha väldigt olika uppfattningar i politiska sakfrågor. Det är viktigt att stryka under det.

Ni är nu, Maria och Peter, allt annat än gröna i den här rollen. Ni har varit med väldigt länge och gjort betydande insatser för ert parti och för svensk politik. Jag vill säga ett hjärtligt tack för det. Om man ser tillbaka på alla de tv-bilder vi har sett från stormiga miljöpartistiska kongresser där det har voterats till in på småtimmarna kanske det inte var alla som kunde ana att de voteringarna när det gäller stadgarna för ert parti ledde till att någon familj i Burkina Faso får ett får och någon familj i El Salvador får kycklingar för att uppmärksamma och hedra era insatser i svensk politik. Det är en liten gåva som vi har gett genom Läkarmissionen.
(Applåder)

Anf. 53 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Tack! Jag tror dock att om de hade vetat det hade de kanske satt gränsen på två år i stället för nio år. Då hade det blivit ännu fler får.

Anf. 54 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Mitt i julhandeln sprängde sig en man till döds i centrala Stockholm. Hans avsikt var att ta med sig många oskyldiga människor in i döden. Han misslyckades med det. Men vi måste inse att en katastrof var mycket nära.

Vårt öppna liberala samhälle är sårbart. Rädslan för denna typ av händelser kan leda till reaktionen att det skulle vara något fel på det öppna samhället. Men få av oss, och definitivt inte jag, vill ha ett mer slutet samhälle.

För den som eventuellt tror att ett mer slutet samhälle skulle vara någon typ av skydd mot den här typen av händelser vill jag också säga att flertalet av dessa händelser och attentat äger rum i samhällen som är väsentligt mer auktoritära och kontrollerade än vad Sverige är. Inte ens slutenhet skulle vara något skydd.

Det öppna samhället vi har med dess demokrati, sociala välfärdsnivå och respekten för alla människors lika värde är i grunden den bästa förebyggande insatsen mot våld. Men även det öppna samhället måste försvaras. Vi har inget overseende med dem som vill störta demokratin. Vi har inget overseende med dem som är beredda använda våld för att nå sina politiska mål.

Det är uppenbart att vi i vår tid behöver skydda oss mot sådana krafter. Ett öppet samhälle kräver också säkerhet för att skydda det öppna samhället. Utmaningen vi står inför är att stärka säkerheten utan att minska öppenheten. Utmaningen är att skärpa vaksamheten utan att öka misstänklighöret av människor eller grupper.

Lika lite som det nu finns skäl att misstänkliggöra Tranåsbor för att självmordsbombaren kom från Tranås, finns det skäl att misstänkliggöra invandrare i största allmänhet för att självmordsbombaren var invandrare.

Risken finns alltid att de som i vanliga fall pläderar för ökad intolerans får luft under vingarna efter sådana här händelser och att vår rädsla utvecklas till något slags kollektiv intolerans och utpekande. Förväxla inte ökad säkerhet med ökad intolerans! Både tolerans och ökad säkerhet är grundläggande förutsättningar för det öppna samhället.

Herr talman! Vad gör egentligen ett land framgångsrikt på 2000-talet? Människor, företag och kapital är rörligare än någonsin. Om ett land inte har bra villkor och förutsättningar flyttas företag, jobb och kuniga och utbildade människor snabbt till andra länder eller andra världsdelar.

Sverige kommer nu mycket starkt ur den ekonomiska krisen. Dysterkvistarna har fått fel. Vi går ut ur krisen som Europas kanske allra starkaste ekonomi. Många andra europeiska länder har jobbiga perioder framför sig med nedskärningar i välfärden, skattehöjningar och systemförändringar. Det är sådant som vi mycket gick igenom i ganska bred politisk enighet efter 90-talskrisen.

Om några år kommer även de länder som nu har problem att ha gått igenom sina processer och några av dem riktiga stålbad och kommer ut med mycket stark konkurrenskraft ur krisen. I andra delar av världen går det undan hela tiden. Kina och Indien kommer med stormsteg och utmanar oss. Det gör de inte bara som vi varit vana med lågprisproduktion av plastleksaker och genom att sy upp T-shirtar. Nu kommer de med stormsteg med kvalificerad produktion som är kunskapsintensiv.

Vi kan inte tro och får inte luras att tro att det i längden räcker med att vi kommer ut ur krisen med makroekonomisk stabilitet. Det kommer inte att räcka i längden som förutsättning för att vi ska vara framgångsrika. Vi måste se om vårt hus. Det är den största utmaningen för oss i Sverige och för regering och riksdag under en tioårsperiod framåt. Det handlar om att vässa Sveriges konkurrenskraft och göra oss ännu mer beredda på de utmaningar som globaliseringen medför.

Vi måste stärka vårt företagsklimat. Det kommer att kräva sänkta skatter och en moderniserad syn på arbetsmarknadens regler. Det måste löna sig bättre att utbilda sig och ta ansvar. Det måste kunna löna sig att ta risker när man startar företag. Startar man ett företag kan allt gå förlorat. Men man måste också kunna vinna stort på att starta företag och vara framgångsrik.

Både kapital, det som ger företagande och jobb, och duktiga människor måste lockas till Sverige. Vi har ibland attityden att vi suckar över att duktiga företag och människor lämnar Sverige. Det ska vi åtgärda. Men det räcker inte. Vi ska vara ett land som drar till oss företag och duktiga människor. Det måste vi ha som ambitionsnivå.

Att det ska löna sig att utbilda sig är dessutom i mycket hög grad en jämställdhetsfråga. Det är i de stora akademiska kvinnoyrkena som utbildningspremien är som allra lägst. Jämför fem års utbildning på universitet och högskola i traditionellt manliga yrken och utbildningar med traditionellt kvinnliga utbildningar. Det är där vi finner de stora löneskillnaderna.

Jämför den som blir lärare, bibliotekarie och socionom och läser tre, fyra eller fem år på universitetet med ingenjörer eller de som gått de ekonomiska utbildningarna och se vad utbildningspremien, det vill säga lönen, i nästa ända är.

Detta är den största jämställdhetsutmaning vi står inför på arbetsmarknaden under kommande år. Det handlar både om synen på lönebildning och om synen på skatter.

Om Sverige ska bli lika framgångsrikt under 2000-talet som vi tidvis var under 1900-talet är det kunskap, vetenskap och kreativitet som måste stå i absolut fokus. Vår vision ska vara ett land med bästa möjliga utbildning och forskning. Då är det en utgångspunkt för politiken att resultaten i den svenska skolan har sjunkit oavbrutet i 20 år – kanske ännu längre, men det är under 20 år som vi har haft utvärderingar som vi kan överblicka och mäta.

Precis som statsministern räknade upp i sitt inledningsanförande blir 2011 det kanske största reformåret i svensk utbildningshistoria, även om man inkluderar 1842 års folkskolereform. Det är så många reformer som nu sker samtidigt och på bredden med lärarutbildning, grundskola, gymnasieskola, lärlingsutbildning, ny skollagstiftning, nya läroplaner, nytt betygssystem och så vidare. Detta skapar i grunden förutsättningar för ett lyft av den svenska skolan och dess resultat.

Under 10–15 års hård skolpolitisk debatt i Sverige har jag och många med mig fört denna debatt och från vänsterhåll anklagats för att de reformer vi nu genomför är en sorteringskola. Så har det kallats. Det har varit Thomas Östros och Ibrahim Baylans favorituttryck för den politik vi nu genomför när de har kritiserat den. Nu genomför vi den trots allt, oavsett vad oppositionen kallar den. Jag kan konstatera att det från oppositionens sida finns fortsatta motståndsoär, och resten vet inte riktigt vilket ben de ska stå på.

Detta genomförs nu, för det är viktigt för Sverige. Jag hade gärna sett att det hade genomförts i mycket bredare samförstånd, som har önskats många gånger. Men det viktigaste för Sverige är att reformerna genomförs och blir framgångsrika för Sverige.

Det finns ingen quick fix inom skolpolitik. De problem som vi har i dag i skolan grundades i politiska beslut för 20–25 år sedan. 1985 års lärarutbildningsreform, 1990-talets gymnasiereformer och en del andra beslut som fattades då var delar i grunden för den utförsbacke vi sedan har haft. Det kommer att ta tid att vända utvecklingen – längre tid än vad någon av oss skulle önska. Jag skulle önska att studentbetygen gick upp omedelbart på grund av reformerna. Det kommer inte att ske. Det kommer att ta tid innan reformerna värker ut i systemet. Min bedömning är att vi under kommande år kommer att få se att resultaten fortsätter att sjunka innan reformerna värker igenom och det går uppåt igen.

Jag utesluter inte att det krävs ytterligare stora förändringar och att vi behöver gå vidare. Men nu, för stunden, är 2011 det tyngsta reformåret inom svensk skola.

Vi genomför också en historisk satsning på svensk forskning – ytterligare en förutsättning för att vi ska vara framgångsrika. Det forskningsbeslut som riksdagen fattade för två år sedan innebar en ökning av nivån på anslagen med 5 miljarder. Det är den största enskilda ökning som

något land har genomfört i vår tid. Jag tänker i synnerhet på att vi gjorde det under krisen, när alla andra drar ned.

Därmed nådde vi målet att Sverige avsätter 1 procent av bnp till offentligt finansierad forskning. Till EU redovisar vi nu att vårt mål 2020 är att 4 procent av bnp ska gå till forskning i Sverige när vi lägger ihop det offentliga och näringslivet. Därmed är vi näst efter Israel, med sin stora försvarsforskning, det mest ambitiösa landet i världen när det gäller forskning.

Herr talman! Alliansregeringen är återvald. Det var en nödvändig förutsättning för att Sverige ska förbli framgångsrikt att vi undvek vänstersvingen, som kunde ha blivit verklighet. Men det räcker inte. Vi måste under det kommande årtiondet ta ansvar för beslut som långsiktigt stärker vårt land i den internationella konkurrensen. Globaliseringen och de öppna gränserna är inte ett hot utan innebär stora möjligheter för vårt land om vi vågar utnyttja dem.

(Applåder)

Anf. 55 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Nu är det slut på tacken, och vi går i stället in på attackerna och politiken.

Jag har suttit hemma och funderat under de senaste veckorna på vad som egentligen har hänt i riksdagen under de nära 30 år som jag har suttit här. En av de riktigt stora förändringarna är Folkpartiet, som i stort sett har övergivit de socialliberala idéerna. Det märktes också när man lyssnade på Jan Björklunds tal. Det är en otrolig skillnad på Folkpartiet i dag jämfört med för 30 år sedan.

När jag kom in i riksdagen i början på 80-talet var Folkpartiet en stark röst i frågor som handlar om socialförsäkring, i handikappfrågor och inte minst i frågor om jämställdheten. Då var också Folkpartiet ett stort parti. I stället för att stå på den lilla människans sida är det nu hårdare tag som gäller. Det märktes verkligen i dag också. I stället för att värna en stark socialförsäkring och en stark sjukförsäkring är det utförsäkringspolitiken som får försvar. Vårdnadsbidraget är nu regeringens bidrag till jämställdheten.

När Folkpartiet trängs med de andra partierna ute till höger är det som om ni också tappar det som verkligen är eller borde vara er själ och er identitet. Jag tror att det är få människor i dag som på rak arm kan ange någon fråga där Folkpartiet har en annan åsikt än Moderaterna. När det saknas ett socialliberalt perspektiv blir den svenska borgerligheten hårdare och Folkpartiet allt mindre.

Min fråga är: Vad hände egentligen med det socialliberala folkparti som jag lärde känna och uppskatta när jag kom in i riksdagen? Vart tog det vägen?

Anf. 56 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det är populärt från Socialdemokraterna att till exempel säga att vår utbildningspolitik skulle vara hård och att den skulle slå ut människor. Utöver just tolerans och jämställdhet var det utbildningspolitik som jag talade om i mitt anförande.

Jag skulle vilja säga att det är den utbildningspolitik som Mona Sahlin och hennes parti har stått för som har slagit ut människor i stor ut-

sträckning under årtionden. Det är arbetarklassens egna barn som har varit de stora förlorarna på den utbildningspolitik som har varit kravlös. När det inte fanns förväntningar på barn från hemmet på studieresultat och när inte heller skolan hade förväntningar och ställde kunskapskrav – det var det som orsakade den stora utslagningen. Det är dessa problem vi fortfarande lever med. Det är därför vi nu genomför de många reformer som jag nu redogjorde för och som Mona Sahlin nu kritiserade och dömde ut som hårda och kalla och vad det nu var.

Det är det som är så tragiskt med svensk socialdemokrati. Den viktigaste förutsättningen för att skapa jämlikhet i ett samhälle är en bra skola som är kompensatorisk och som lyfter de barn som kommer från hem som inte har goda förutsättningar från början. Det är dessa barn ni har svikit. Det stora svenska arbetarpartiet har svikit arbetarklassens barn i sin skolpolitik i 30 år. Det är det vi nu rättar till.

(Applåder)

Anf. 57 MONA SAHLIN (S) replik:

Herr talman! Jan Björklunds svar är delvis Folkpartiets problem. Folkpartiet har blivit skolpartiet. Var är det socialliberala Folkpartiet, som med det stora engagemanget inte minst tillsammans med socialdemokratin stod upp för socialförsäkringarnas roll i tillväxten och välfärden och som slogs för inkomstbortfallsprincipen som en så viktig del av det som det starka Sverige skulle vara? Var är Folkpartiet som stod upp och argumenterade för jämställdheten och mot Kristdemokraternas tankar om att låsa in kvinnorna och vårdnadsbidraget? Det här är ett av de stora problemen.

Sverige behöver ett starkare socialliberalt parti. Det säger jag inte för Jan Björklunds skull, utan för försvaret för det som inte bara gjorde Sverige starkt utan som fortfarande har en så stor betydelse för att förena jämlikhet och utveckling. Av detta finns bara kvar skolpartiet Folkpartiet. Finns socialliberalismen kvar? Det är fortfarande min fråga. Jag skulle välkomna det.

(Applåder)

Anf. 58 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Mona Sahlins omsorg om mitt parti gläder mig, i och för sig. Det är en svepande kritik som Mona Sahlin för fram, men när det gäller socialförsäkringarna finns det en stor och viktig reform som är central. Den tänker jag ta strid för så länge jag finns i politiken. Den handlar om att alla människor ska omfattas av en allmän arbetslöshetsförsäkring. Det är den enskilt viktigaste reform vi står inför.

Så många människor står utanför en arbetslöshetsförsäkring, och ni har valt detta system. Jag är medveten om att antalet har ökat sedan avgiftsreformen 2007. Men så många människor står utanför, och många stod utanför också innan dess. Ni har valt detta system av ett enda skäl, nämligen att det gör det lättare för LO att rekrytera medlemmar. För oss är löntagarnas trygghet viktigare än LO:s makt, och det har det alltid varit. Också på den tid du hänvisar till hade vi de här striderna. Vi tänker nu genomföra denna reform som ökar den sociala tryggheten för utsatta människor i Sverige.

(Applåder)

Anf. 59 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Herr talman! Man skulle nästan kunna tro att jag och Mona Sahlin har samordnat oss. Jag avser också att fråga vad som hände med Folkpartiet men inte ur samma perspektiv.

Just nu håller vargjaktens på att ta slut runt om i skogarna. Tusentals jägare har gett sig ut för att skjuta 20 individer av en utrotningshotad art i Sverige. Problemen har inte precis blivit färre efter årets jakt. Hittills har man riktat in sig på de vuxna djuren, vilket inte var avsikten eftersom det kan hota föryngringar. Man har skjutit flera alfahannar. Två vargar har haft gps-sändare, vilket gör att forskarnas arbete försvåras. För några dagar sedan gav EU-kommissionären Janez Potočnik beskedet att han är beredd att gå till domstol för att den svenska jakten kan vara olaglig.

Tidigare har Folkpartiet varit det parti på högersidan som vi har kunnat lita på när det gäller just att skydda hotade arter och bevara den biologiska mångfalden. Tyvärr verkar det inte stämma längre. Jag undrar: Vad var det som hände?

Anf. 60 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Vargfrågan har en sprängkraft i svensk politisk debatt som vida överstiger det antal djur det handlar om. Det finns så många dimensioner i den här frågan. Jag tror att det finns en inställning i många av skogslänen där vargarna faktiskt finns eller ska planteras ut att detta är någonting som stockholmarna hittar på och att man inte bryr sig om att lyssna. Den dimensionen kan bli väldigt stark i den här typen av debatter. Vi ska också erkänna att det är lättare att sitta i Stockholm och fatta beslut eftersom man befinner sig längre ifrån.

Ska en sådan här rovdjurspolitik och vargpolitik fungera måste man hitta något slags kompromiss som alla kan enas om. Jag har mött så oerhört starka känslor i den här frågan från olika håll. Jag tycker att den kompromiss som riksdagen har lagt fast är bra. Där bestämmer vi att det ska finnas en livskraftig vargstam i Sverige. För att den ska kunna vara livskraftig i längden behöver man sannolikt inplantera djur med jämna mellanrum, för annars blir det för mycket inavel. Jag är verkligen ingen expert, men jag har lyssnat på experterna. Å andra sidan får man bedriva skydds jakt när det blir för många i vissa områden nära där människor bor och har sin boskap. Jag tycker att den avvägningen är bra. I grunden har vi i riksdagen nu bestämt att det ska finnas en livskraftig vargstam i Sverige. Det är ett stort framsteg, Maria Wetterstrand, jämfört med hur det var förut, och det tycker jag är bra.

Anf. 61 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Fru talman! Jag uppskattar den uppriktighet som Jan Björklund står för när det gäller motiven bakom den vargjakt som nu bedrivs. Det har påståtts i många sammanhang att den skulle bedrivas för vargarnas skull. Det är uppenbart att detta inte är sant, och det blir också tydligt i Jan Björklunds svar. Det handlar alltså om att man ska få en större respekt för rovdjurspolitiken från ett antal väldigt högljudda människor som i decennier tillbaka har velat bli av med vargen i Sverige.

Tittar man på vad människor egentligen tycker, även i områden där vargen finns, tycker de allra flesta att vargen ska ha rätt att finnas. Då är det också vårt ansvar som politiker att lyssna på det och ta ansvar för att

de arter vi har i landet bevaras. Då menar jag att det är ansvarslöst att skicka ut tusentals jägare att skjuta 20 individer när det bara finns ungefär 200. Det här har också med rätta kritiserats av forskarna.

Anf. 62 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Både Maria Wetterstrand och jag företräder ju partier som verkligen har sina väljarbaser koncentrerade till städerna. De flesta av Maria Wetterstrands och mina uppdragsgivare finns långt ifrån de här miljöerna. Jag tror inte att man bara kan se till det när man styr ett land, utan man måste försöka hålla ihop landet. Om det då blir en oerhört stark reaktion från människor i de här bygderna måste man också lyssna in det. Jag tycker att vi nu har lyckats med en kompromiss. Det är många som avskyr den kompromissen från båda håll. Men vi har lyckats finna en lösning där vi säger att vi ska ha en livskraftig vargstam i Sverige.

Nu blir några arga när det bedrivs en mycket begränsad skydds jakt samtidigt som andra blir arga när det ska inplanteras vargar. Jag vet det, men ändå har huvuddelen kunnat enas om detta. Det är ett stort framsteg. Vi hade inga vargar alls under en mycket lång tid. Nu är vi på väg att få en livskraftig vargstam. Riksdagens beslut är att den ska få utvecklas så att den blir livskraftig. Jag tycker att det är ett framsteg utifrån Maria Wetterstrands utgångspunkt. Sedan måste man acceptera att vi måste bygga en politik som alla i vårt land kan acceptera.

Anf. 63 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Det talas om utbildningssatsningar. Det är naturligtvis förvånande. Vi har hört om skolpartiet Folkpartiet tidigare i debatten här.

I förra veckan hörde vi att Statistiska centralbyrån tillsammans med Sveriges Television har undersökt studieresultat i så kallade socialt utsatta områden, det vill säga invandratäta förorter. Det är väldigt nedslående resultat. Jan Björklund intervjuades och sade att det behövs mer pengar och att kommunerna måste skicka mer pengar till de här skolorna. Det är den enda åtgärd jag har hört talas om. Det är möjligt att Jan Björklund har fler åtgärder på lager, men detta med mer pengar är någonting som man alltid tar till när de här problemen har uppdragats. Och man har gett mer pengar. Här i Stockholm och i många andra städer och kommuner runt om i landet är just andelen invandrare en grund för hur man fördelar resurserna till skolorna.

Jan Björklund får gärna redogöra för hur han har tänkt komma till rätta med den här problematiken, och då gäller det inte mer pengar utan kopplingen till de strukturella problem som en alltför hög invandratäthet faktiskt innebär, för det är naturligtvis detta det handlar om.

Jan Björklund pratar också om det här terrordådet. Även Jan Björklund raljerar lite grann när han jämför Tranåsbor med islamister. Det kan man inte göra. Tranåsbor har väldigt lite med det här terrordådet att göra. Däremot måste man vara rejält naiv om man inte inser och väljer att blunda för att ett sådant här terrordåd har med tro på islam att göra, för det är precis vad det handlar om. Att jämföra Tranåsbor med islamister vittnar om en närmast total aningslöshet om vad det är vi faktiskt står inför. Det vittnar om en brist på förståelse för att det är ett verkligt hot som även Sverige står inför. Sverige är inte förskonat från den här typen av hot.

Anf. 64 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Jimmie Åkesson gjorde sig skyldig till en grov överdrift eller förlöjning nu. Jag jämförde inte Tranåsbor med islamister. Jag sade att man inte kan anse att Tranåsbor ska misstänkliggöras därför att han kom från Tranås, och invandrare i största allmänhet kan inte misstänkliggöras därför att han var invandare.

Islamister är ett begrepp vi använder för mycket extrema personer som vill förändra samhället i islamisk riktning med våld. Det är den grupp som står för extrem islamism som Säpo talar om när man talar om de här 200 individerna. Dem måste vi naturligtvis skydda oss emot. Citera mig korrekt när du citerar mig i den här debatten!

Jag var själv sur på hur det klipptes i tv. Jag tillhör inte dem som tycker att det är just ökade resurser som är svaret på skolans problem. Ibland är det väl det, men det handlar sällan enbart om ökade resurser. Sverige har en skola där vi satsar mer resurser än de flesta andra länder.

Lösningen för ökad integration i våra skolor är en satsning på svenska språket. Det handlar om att tidigt upptäcka elever som har svårigheter, antingen de är svenskfödda eller invandrare, och sätta in stöd tidigt. De reformer vi nu genomför innebär just detta. Vi inför nya nationella prov tidigt, speciallärare tidigt och en lärarutbildning där lärare som undervisar invandrabarn i svenska blir mycket duktigare på att göra det. Att vara svensklärare i en skola med enbart svenska elever är en annan uppgift än att lära invandrabarn att tala svenska. Det handlar till exempel om en mer målinriktad utbildning för de här lärarna.

Jag skulle vilja säga att det handlar om svenska språket, svenska språket och svenska språket. Det är avgörande i skolan för att åstadkomma integration. Ibland kräver det mer resurser, men totalt sett tror jag att skolväsendet har resurser nog. Det handlar också om hur man jobbar och hur vi prioriterar.

Anf. 65 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag håller med Jan Björklund om att det svenska språket naturligtvis är avgörande i flera avseenden. Men det är inte så lätt att lära sig svenska när man inte träffar svenskar. Det är lite det jag menar. Här har vi underliggande, bakomliggande strukturer som Jan Björklund inte ser, som den övriga regeringen inte ser, som inget annat parti förutom vi i den här församlingen ser. Det är de bakomliggande strukturerna till att det ser ut som det gör. Det är klart att man kan tycka att människor ska lära sig svenska, men det hjälper som sagt inte om man inte träffar andra svenskar och får en naturlig relation till det svenska samhället och en naturlig relation till det svenska språket.

Jag kan inte se någonting i de reformer som Jan Björklund talar om som syftar till att komma åt de bakomliggande strukturerna till att det ser ut så här.

Det finns mycket som talar för att problemen till exempel i Stockholm kan vara större än vad vi har sett hittills, eftersom det enligt Stockholms stad själv kan vara så att man sätter för höga betyg i flera av skolorna. Problemen kan alltså vara ännu större än vad vi har sett i den undersökning som kom förra veckan.

Anf. 66 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Integration är en utmaning. Jimmie Åkessons lösning är att stänga Sveriges gränser. Jag tycker att det vore en helt vansinnig politik. Men även om man gjorde det finns det redan en lång rad invandrare här, så du har fortfarande integrationsutmaningar.

Vi har inte lyckats tillräckligt väl med integrationen i Sverige, och det är säkert en av anledningarna till att Jimmie Åkessons parti fick luft under vingarna. Men vårt svar på det är inte att gå Jimmie Åkessons väg och stänga Sverige, utan det är att höja ambitionsnivån när det gäller integrationspolitik.

Skolan är nyckeln. Det är mängder av barn som inte lär sig tillräckligt bra svenska, och det finns mängder av orsaker till det. Jag tror att det finns rätt mycket att göra för att vi ska bli bättre på detta. Integration är alltid en utmaning – det kommer det att vara i vårt samhälle. Vi som vill att Sverige ska vara ett öppet samhälle och ett öppet land kommer alltid att ha denna utmaning som vi måste jobba med. Men vi kan bli mycket bättre än i dag – det är vår utgångspunkt.

Anf. 67 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Skolan och utbildningspolitiken är ett krisområde, men inte för de stora skolföretagen, de bolag som tjänar pengar på att bedriva utbildning. Tvärtom – där finns det inga kriser. Pysslingen, som ägs av riskkapitalbolaget Polaris Private Equity, gör en vinst på ungefär 3 000 kronor per elev och år. Baggium, vars ägande domineras av riskkapitalbolaget FSN Capital, tog ut 13 000 kronor per elev och år.

Det finns alltså inte någon kris bland utbildningsanordnarna på den privata sidan. Tvärtom – där ser man att det finns stora vinster att göra. Dessutom placeras vinsterna väldigt ofta utanför de svenska skattemyndigheternas kontroll. De går till riskkapitalbolag som är placerade i skatteparadis. De betalar väldigt lite eller ingen skatt i Sverige. De gömmer vinster genom att ha holdingbolag och transaktioner som gör det svårt eller omöjligt att genomskåda dem.

Samtidigt med detta halkar svenska elever efter i internationella jämförelser. Antalet lärare är mindre i fristående skolor än i kommunala skolor, och särskilt gäller det antalet behöriga lärare. Idén om en likvärdig skola blir alltmer avlägsen. Arbetarklassens barn får allt sämre möjligheter att tillägna sig en bra utbildning, samtidigt som mer välbesuttna föräldrar kan köpa läxhjälp åt sina barn och få skatteavdrag på kuppen.

Allt detta skyller Jan Björklund på tidigare regeringar. Det är alltid någon annans fel. Det är beslut tagna för länge sedan. Jan Björklund har nu varit skol- och utbildningsminister i nästan fem år, men det är aldrig den nuvarande ministrerns och nuvarande regeringens fel. Det är alltid någon annans fel.

Det är fullständigt ansvarslost. Du ser ju problemen. Du får själv kommentera de svaga resultaten i PISA-undersökningen. Du får själv kommentera den segregation i utbildningen som sker. Men du skyller alltid ifrån dig. Varför, Jan Björklund?

Anf. 68 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Jag har ett mycket stort ansvar när det gäller utbildningsresultaten i Sverige, och det är att se till att vi kan lyfta upp dem. Att de

har sjunkit i 20 år är inte mitt ansvar, hur Lars Ohly än försöker få till det. Mitt ansvar är att försöka lyfta upp utbildningsresultaten och genomföra alla de reformer som behövs. Vi genomför en jättestor förändringsagenda, och Lars Ohly har röstat emot de flesta. Med Lars Ohlys politik skulle det mesta vara som det var förut – det som sänkte resultaten.

Jag har bjudit in oppositionen till överläggningar. Jag bedömde det som utsiktslöst med Vänsterpartiet, men jag har bjudit in Socialdemokraterna och Miljöpartiet till överläggningar om att hitta ett modernare ramverk kring reglerna för friskolor. Jag delar inte Lars Ohlys problembild. Den svenska friskolelagstiftningen skapades i en helt annan tid, när vi inte hade koncerner. Vi är beredda att lyssna, ge och ta med de delar av oppositionen som accepterar detta och som är övertygade om att valfrihet och friskolor är någonting bra i grunden.

Varför väljer föräldrar friskolor till sina barn, Lars Ohly? Det är den stora fråga man bör ställa sig. Varför väljer man friskolor? Jo, man är missnöjd med den offentliga skolan. Man är missnöjd med den skola och den skolpolitik som Lars Ohly har förordat under årtionden, och därför väljer man friskolor.

Jag känner många föräldrar som har sina barn i friskolor, och ingen av dem säger till mig: Jag har valt en friskola till mina barn för jag vill att de ska generera vinst åt en aktieägare. Det finns ingen som säger så. Däremot säger de så här: Jag väljer friskola till mina barn därför att de har mer ordning och reda i den skolan. Jag väljer friskola till mina barn därför att jag tror att de har högre kunskapsambitioner. De väljer namn som Kunskapskolan för att signalera.

Jag tror inte att friskolor alltid har högre kunskapsambitioner och mer ordning i verkligheten, men det finns en bild av att de har det. Det är den föräldrarna efterfrågar. Det är den slutsatsen vi borde lyssna på, Lars Ohly.

Lars Ohly kan försöka förhindra den här utvecklingen genom att förbjuda friskolor. Jag vill i stället att den kommunala skolan ska erbjuda höga kunskapsambitioner, ordning och studiedisciplin. Man ska inte behöva välja bort den kommunala skolan för att ha bra skolor för sina barn.

(Applåder)

Anf. 69 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Välfärd ska drivas utan vinstintressen. Det är det bästa sättet, för när vinstintresset kommer in kommer de felaktiga frågorna att ställas. Det är klart att det har fattats beslut tidigare än under Jan Björklunds tid som nu har återverkningar på det svaga resultat som utbildningspolitiken ger. Det är till exempel det fria skolvalet, reformen om de fristående skolorna och kommunaliseringen. Vi på den rödgröna sidan hade en idé om att utvärdera dem så att vi också kunde ta tag i problemen. Det struntar ni i. Ni tycker att det ska vara business as usual.

Vi får en situation där stora riskkapitalbolag tjänar pengar på skattepengar. Varför ska vi bidra till dessa vinster? Varför ska vi kasta ut pengar på bidrag till de stora riskkapitalbolagen? Varför ska vi inte i stället anställa fler lärare, höja utbildningsnivån och se till att alla elever får en bra och likvärdig skola?

Anf. 70 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Lars Ohlys resonemang är märkligt. Det här är känt, och Lars Ohly säger det igen: Friskolor har en lägre lärartäthet än kommunala skolor. Jag tror att det är korrekt. Det beror väl delvis på att man har teoretiska program och inte yrkesprogram på gymnasiet, och yrkesprogrammen är mer lärartäta. Det finns statistik som visar på detta. Ändå väljer så många friskolor. Varför gör man det, trots att det är lägre lärartäthet? Ja, det beror på att de erbjuder någonting annat.

Jag tycker att svensk borgerlighet under lång tid har varit för dogmatisk och för okänslig för detta, och man har sagt: Men det är väl jättebra – låt friskolorna konkurrera! Men vi har ett ansvar för att lyfta upp kvaliteten i den kommunala skolan, den offentliga skolan. Jag har inget emot att de som uppfyller alla krav och mål och bedriver skolor som företag går med vinst. Jag har inga invändningar mot det. Men om man missköter sig ska man inte få driva skolor med skattepengar, utan då ska samhället vara tuffare.

Att förbjuda, stoppa och förhindra de alternativ som nu utmanar är helt fel väg att gå. Vi måste lyfta upp kvaliteten och resultaten i den kommunala skolan. Man ska inte behöva välja bort den kommunala skolan för att ha en bra skola för sina barn. Det är den vägen vi ska gå.

(Applåder)

Anf. 71 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Sverige kommer ur den ekonomiska krisen bättre än de flesta andra länder. Vi ser hur våra europeiska grannar sliter med såväl nedskärningar som skattehöjningar och växande skuldberg. Samtidigt rankar World Economic Forum Sverige tvåa på listan över världens mest konkurrenskraftiga länder.

Ja, vi har ordning och reda i ekonomin. Antalet jobb växer, och svensk tillväxt är mycket hög. Utanförskapet har minskat med 148 000 personer jämfört med 2006. Nyföretagandet slår nya rekord. Antalet nyregistrerade företag i Sverige ökade 2009 med 19,1 procent i hela landet jämfört med föregående år. Det är drygt 65 000 företag som har registrerats hos Bolagsverket. Det är den högsta siffran på mer än 15 år.

Visst spelar reformer som bland annat vi i Centerpartiet har drivit igenom en stor roll. Jag tänker på slopandet av revisionsplikten, ROT- och RUT-avdragen, förenklingar i regelverken, förenklingar för att starta aktiebolag, sänkta egen- och arbetsgivaravgifter och satsningar på kvinnors företagande.

Men det vore förmätet, tycker jag, att tillskriva Sveriges ekonomiska framgång enbart Alliansens duglighet. Det är faktiskt människor runt om i vårt land som skapar jobb, tillväxt och framtidstro. Det är alla som stiger upp på morgonen och går till ett jobb, alla 65 000 personer som hade modet att starta ett företag under förra året. Det är ni som lyfter Sverige. Det är ni som är de verkliga samhällsbärarna.

Även om det går bra nu finns det inget utrymme att vila på lagrarna. Stora utmaningar kvarstår, och många människor känner sig inte delaktiga i den ekonomiska uppgången. Den regionala klyftan finns fortfarande. Det är stora delar av landet som kämpar i motvind, mot utflyttning och utarmning. De känner sig faktiskt bortglömda.

Ohälsan minskar i hela landet, både bland kvinnor och bland män. Det är positivt, men samtidigt mår våra ungdomar allt sämre. Bara i fjol ökade antalet unga förtidspensionärer med över 5 000 personer.

Som det sades tidigare här ger skolan inte alla våra ungdomar nödvändiga kunskaper för att möta framtiden. Invandrare som kommer till Sverige får inte vara med och bygga framtiden, utan många hänvisas fortfarande till bidrag och till utanförskap.

Det jag vill säga är: Ja, vi är nöjda, men vi måste fortsätta att våga vara samhällskritiska och att se de tuffa utmaningar som människor möter i dag. Det här gäller både för Centerpartiet och för Alliansen som helhet.

Att skapa fler jobb och vårda den ekonomiska utvecklingen kommer att vara huvudfrågor. Det är bara genom att fler är i arbete som vi också säkrar välfärden. Samtidigt ställs vi inför en tuffare konkurrens. Vi kan inte förlita oss på gamla meriter. Det är vår förmåga att tänka nytt och fortsätta att genomföra reformer som kommer att vara nyckeln till framgång. Det finns många samhällsutmaningar som kräver nya innovationer. Jag tänker på klimathotet. Jag tänker på den demografiska utvecklingen. Jag tänker på hälsofrågorna. Det är klart att vi måste tänka nytt om vi ska möta de här utmaningarna.

Det kommer också att vara helt avgörande för vår konkurrensförmåga om vi klarar av att vara innovativa. Ibland tror man att innovation bara handlar om att det är någon företagare som hittar på något. Men innovationer och nytänkande är någonting som omfattar och borde omfatta oss allihop. Det handlar om människor som vågar pröva sina drömmar, människor som vågar tänka nytt på sina arbetsplatser och som är beredda att försöka förnya och förbättra.

Det kan vara sjuksköterskan som hittar på en ny metod att bota liggsår, en ung företagare som tänker på nya och energieffektiva fönster eller kanske paret som hittar på en bra tjänst för de gamla som vill bo kvar hemma. Det är det nytänkandet som vi måste få fram i vårt samhälle.

Jag tror också att det skapas nya idéer när vi bejakar olikheter. Ett fritt, öppet och mångkulturellt Sverige är grunden för våra möjligheter att vara konkurrenskraftiga och skapa fler jobb. Men också att möta och ge plats för den nya tidens företagsamhet ställer stora krav. Regeringen och jag kommer därför att bjuda in till breda samtal kring hur vi stärker svensk innovationsförmåga, och jag vill verkligen att det ska handla om fler än företagen. Det ska handla om hela det svenska samhället och om hur vi ska bli mer innovativa och mer företagsamma.

Inte minst behöver våra unga vara med och forma framtiden. Här tror jag att vi har en av de största utmaningarna. Många ungdomar i dag börjar sitt vuxenliv i utanförskap och arbetslöshet. Vi riskerar att stänga dörren i ansiktet på nästa generation. Jag ska säga att jag är djupt oroad över utvecklingen bland många av våra unga.

Vi har fortfarande en alldeles för hög ungdomsarbetslöshet. Vi har fortfarande alldeles för många ungdomar som sjukskriver sig och som får så kallad förtidspension som är under 30 år. De unga förtidspensionärerna eller de med aktivitetsersättning, som det heter, har fördubblats sedan 2005. Totalt har vi nästan 27 000 unga, under 30 år, i förtidspension. Det är inte acceptabelt.

Det finns många förklaringar. Skolan spelar en helt avgörande roll för många av de här personerna när det gäller att komma ut i arbetslivet och slippa vara förtidspensionerad. Men det handlar också om lägre trösklar till jobb, om större möjligheter till kontakt med arbetslivet och framför allt om ett gemensamt agerande från vuxenvärlden för att se till att unga människor kommer ut på arbetsmarknaden och får den start i livet som de förtjänar. Jag tror att vi behöver ta krafttag för att ge unga både hopp och framtidstro. Det är nämligen det som de förtjänar.

Fru talman! Vi är nu i inledningen av Alliansens andra mandatperiod. Vi har under de senaste fyra åren genomfört ett historiskt skifte i Sverige. Steg för steg håller vi på att forma en ny framtidsvision och dröm om vilket land vi vill att Sverige ska vara.

Sverige är i dag ett mer företagsamt land där det är fler som vågar och vill starta och driva företag, skapa jobb åt sig själva och skapa jobb åt andra. Sverige är ett grönare land som leder den globala kampen för hållbar utveckling, grön tillväxt och energiomställning. Och Sverige röner stora framgångar runt om i världen i fråga om miljöteknikexporten, inte minst på den kinesiska marknaden.

Sverige är ett friare land där var och en får bestämma mer själv. I äldreomsorgen, i sjuk- och hälsovården, i barnomsorgen och i skolan har föräldrar, gamla och sjuka möjlighet att bestämma hur vården, äldreomsorgen och skolan ska vara.

Vi är ett mer jämställt land där fler kvinnor kan leva på sin lön. Tack vare jobbskatteavdrag och andra reformer är det fler kvinnor som kan leva ett friare liv. Fler kvinnor kan starta och driva företag också inom sektorer som tidigare var stängda.

Jag hoppas också, och vill hoppas, att Sverige är ett öppnare land, ett land där det är fler människor som kan få vara med och bygga framtidens Sverige. Jag säger "hoppas", för jag är inte säker på att det är så många som upplever att det har blivit bättre. Här finns en jätteutmaning. Vi måste nämligen ge signalen till de människor som kommer till vårt land att de ska få vara med och bygga framtidens Sverige. Vi behöver alla dessa människor.

Det finns de som säger att det för Alliansen bara handlar om att förvalta under den här mandatperioden, att idéerna är slut. Det är klart att det alltid finns en risk att man går in i en andra regeringsperiod med ett lite lugnare tempo som uppfattas som att man är nöjd, men så är inte fallet, åtminstone inte för Centerpartiet och, tror jag, inte heller för mina regeringskolleger. Jag tycker att det är viktigt att vi är uppmärksamma och diskuterar de samhällsproblem som människor möter. Det handlar om att hela tiden bära samhällskritiken, att alltid våga se också det som är lite obekvämt och att våga ifrågasätta och våga komma med nya lösningar.

Centerpartiets roll i alliansregeringen är att vara en förnyelsekraft, att våga tänka nytt, att våga ifrågasätta och att se till att förnyelsen fortsätter. Vi kommer att fortsätta att kämpa för att alla människor i Sverige – och jag menar verkligen alla – ska få leva sin livsdröm. Det är bara så vi bygger Framtidssverige.

(Applåder)

Anf. 72 MONA SAHLIN (S) replik:

Fru talman! Ju mer högerpolitik det är från Maud Olofsson desto mindre centerpartipolitik är det. Detta har vi kunnat följa under en längre tid. Min analys är att ni har lagt er så platt som det bara går för Moderaterna, och ni vinner absolut ingenting på det mer än några platser i regeringen. Frågan är: Vad använder ni den makten till?

Ni talar mycket om till exempel ungdomarna och ungdomarnas problem på arbetsmarknaden – det gjorde Maud Olofsson också i dag. Men vad har ert svar varit under de dryga fyra år som den borgerliga regeringen har suttit vid makten?

Ja, Centerns bidrag har varit bland annat debatten om sämre anställningsskydd för unga. Men det har också handlat om katastrofen jobbgaranti för ungdomar. Jag vill upprepa det som verkligen är fakta i målet. En tredjedel av ungdomarna i denna så kallade garanti har aldrig träffat en handledare eller en coach. Det är en tredjedel. Bara 14 procent av ungdomarna deltar i praktik. Aktivitetsförbudet, det vill säga den tre månader långa insatskarantänen, ligger kvar.

Förvisso har inte resultatet låtit vänta på sig. Antalet långtidsarbetslösa ungdomar har fördubblats under de senaste två åren, och det kan väl inte vara den förra socialdemokratiska regeringens fel.

Nu står Maud Olofsson och säger att vi måste våga satsa på nya lösningar. Därför är mina frågor: Om inte det här misslyckandet ska fortsätta, hur ser de nya lösningarna ut? Hur ser effektiva insatser mot ungdomsarbetslösheten ut? Är det bara en fortsättning på detta som inte har gett de nya jobb som Maud Olofsson pratar om? När visar Centerpartiet mod att förändra jobbgarantin? Den är ju ett misslyckande, och som Carl Bildt sade: Ett misslyckande ska kallas ett misslyckande.

Det är jobbgarantin.

Anf. 73 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Fru talman! Jag vet faktiskt inte vad Mona Sahlin definierar som högerpolitik. Jag blir mer och mer förundrad över definitionen och den debatt hon för.

Att satsa på småföretag, är det högerpolitik? Att satsa på skattesänkningar så att kvinnor äntligen kan leva på sin lön trots att man jobbar i offentlig sektor och har en låg lön, är det högerpolitik? Att införa en rehabiliteringsgaranti för människor som är sjukskrivna och se till att de får möjlighet att komma tillbaka till arbetslivet, är det högerpolitik? Att satsa på klimat, miljö och energiomställning, är det högerpolitik?

Det där är ju bara snack, för i själva verket har tack vare Centerpartiet många av de åtgärder som jag just räknade upp varit möjliga att genomföra med våra allianskolleger.

Jag vill sedan hålla med Mona Sahlin, och det var därför jag tog upp det i mitt anförande, om att vi måste förstärka insatserna när det gäller unga. Centerpartiet har fått igenom en sänkning av arbetsgivaravgiften, vilket är ett bra verktyg för att underlätta för unga.

Men jag sade också i mitt anförande att en av de viktigaste åtgärderna för att underlätta för unga att komma ut på arbetsmarknaden handlar om utbildning och kunskap. Om man börjar sitt liv med att inte ha godkända kunskaper från skolan har man inte lika goda möjligheter att få ett jobb

på arbetsmarknaden. Då handlar det inte i första hand om arbetsmarknadspolitiska åtgärder, även om sådana också behövs, utan det är starkare insatser i skolan som garanterar att varenda unge som går ut skolan ska ha godkända kunskaper – nyckeln till om de ska få jobb framöver.

Vi måste också diskutera hur vi kan minska trösklarna för ungdomarna att kunna konkurrera med vuxenvärlden när de ska in på arbetsmarknaden. Det är därför vi har varit beredda att diskutera lägre ingångslöner och möjligheter till lärlingsprovanställning som nu blir verklighet och så vidare, för jag tror verkligen att vi måste hitta nya lösningar. Vi är beredda att fortsätta den diskussionen.

Anf. 74 MONA SAHLIN (S) replik:

Fru talman! Maud Olofsson förstår inte vad jag menar med högerpolitik. Nej, det är uppenbart att Centerpartiet inte förstår skillnaden mellan det som en gång var det starka Centerpartiet för de mänskliga rättigheterna, för regionalpolitiken, för hela Sverige och det som är nu. Men i och med att man har tappat insikten om vad högerpolitik är har väljarna förstått det, och de har vandrat vidare till Moderaterna.

Jag vill fortsätta med mina frågor. Om man nu menar allvar, Maud Olofsson, med att vi, eller ni, behöver förändra insatserna för unga, då måste ju jobbgarantin helt göras om från grunden, för ingen kan väl tycka annat än att den är ett misslyckande av stora mått?

Jag upprepar det här, och det är inte jag som har hittat på det: Bara en tredjedel av dessa unga som har de största behoven, som inte har gymnasieutbildning och som inte har gått färdigt i skolan har fått någon aktiv insats. Det duger inte!

Det räcker alltså inte med att Maud Olofsson säger att man ska pröva nya lösningar. Ett förslag, och det måste ni göra, är att ta bort aktivitetsförbudet för dessa unga så att de får en insats från första dagen! Det skulle göra skillnad. När, inte *om*, Maud Olofsson, ska detta ske?

Anf. 75 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Fru talman! Jag tog exemplen kring det som Mona Sahlin definierar som högerpolitik – småföretagarpolitik, miljöpolitik och kvinnors rätt att försörja sig själva genom sänkta skatter och annat – just för att visa hur orimlig diskussionen kring en påstådd högervridning av Centerpartiet är. Vi är ett socialliberalt parti som står upp för människors rätt att kunna försörja sig själva och företagares möjligheter att framgångsrikt kunna leva och verka i Sverige, bara för att ta några exempel.

När det gäller ungdomar är jobbgarantin ett sätt för samhället att säga att vi bryr oss om er ungdomar. Det är klart att vi är beredda att justera även i det systemet om det behövs. Men kom inte och säg att det är den enda åtgärden för att få ungdomar in på arbetsmarknaden! Mona Sahlin tillhör ju själv ett parti där man är beredd att avskaffa sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga. Hur kan en straffbeskattning av ungdomar som så väl behöver ett nytt jobb underlätta för dem att komma in på arbetsmarknaden? Det tycker jag att Socialdemokraterna ska fundera över.

Anf. 76 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Fru talman! Om ni har suttit på något av de försenade tågen i vinter har ni säkert läst SJ:s tidning Kupé och den tråkiga nyhet som det berättas om där: Lokförar-Arne, som i många år har svarat på läsarnas frågor, går i pension. Jag får passa på att tacka honom för underhållningen.

På s. 4 i det senaste numret hittar man, tro det eller ej, en ännu tråkigare nyhet. Det är en artikel från SJ:s vd tillsammans med SJ:s styrelseordförande, där de skriver: Sverige har i dag det sämst underhållna järnvägsnätet av jämförbara länder. 2011 försvinner också ett extraanslag på 600 miljoner. Detta kommer, enligt Trafikverket, att leda till ännu sämre punktlighet och större risk för kaos vid till exempel svåra snöoväder.

Ännu sämre punktlighet. Ännu större risk för kaos.

Jag trodde faktiskt inte att någon skulle kunna låta det här bli värre. För övrigt är artikelrubriken ”Skjut inte bara på pianisten”. Många som känner mig vet att jag inte älskar SJ, men jag tycker faktiskt synd om dem som jobbar på SJ i dag. Det är de som får stå i skottgluggen för människors frustration när de har stått och frusit på perrongen i väntan på ett tåg som är flera timmar försenat.

Denna frustration skulle de egentligen ha velat rikta mot den här regeringen och regeringar före dem som har valt att blunda för att tågresandet har ökat i många år. Det har nära nog fördubblats de senaste 20 åren.

Det är väldigt trångt på spåren. Det är många svenskar som vill åka mer tåg, men vad regeringen gör nu är att skära ned på underhållet och minska investeringarna.

Jag tror tyvärr att Lokförar-Arne kanske är glad att slippa läsarnas frågor framöver.

Anf. 77 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Fru talman! Maria Wetterstrand är inte lite populist. Det har gått ungefär fyra år sedan Maria Wetterstrand tillsammans med de övriga rödgröna partierna var ansvarig för just infrastrukturpolitiken, och Maria Wetterstrand säger ju att tågtrafiken har ökat de senaste 20 åren.

Att vi har de sämst underhållna järnvägarna var det vi fick ta över från er. När vi inledde närtidssatsningen efter två år genomförde vi alla investeringsbeslut på järnvägssidan som över huvud taget fanns framme. Det var därför vi gjorde närtidssatsningen. Åsa Torstensson hade en avgörande roll när det gällde att ta fram pengar till detta.

Vi har ökat anslagen till skötsel och underhåll på järnvägen. Vi har sett till att göra en del insatser för att förbättra flödet i järnvägstrafiken. Men det fattades 100 miljarder kronor till infrastrukturen när vi tog över. Det är Maria Wetterstrands ansvar.

Nu håller vi på att städa upp efter er, steg för steg, och vi satsar 500 miljarder kronor de kommande åren på både väg och järnväg. Det är klart att det tar tid att bygga järnväg, byta ut järnvägsvagnar och få det här i ordning.

Men det är inget fel på riktningen. Vi ökar anslagen, vi ökar ambitionerna och vi ser till att vi steg för steg får ett bättre järnvägsnät.

När ni i oppositionen lägger fram era förslag säger ni: Mer pengar! Men ni har inte pengarna. Ni är inte beredda att prioritera i er budget för

att få fram de nödvändiga resurserna för att faktiskt göra den här förbättringen av infrastrukturen, utan ni säger: Vi lånar.

Det är bara den som har riktiga pengar att betala med som kan visa trovärdighet när det gäller den här infrastruktursatsningen. Ni hade inte riktiga pengar förut, ni har det inte nu och ni har inte trovärdigheten när det gäller infrastrukturen och utbyggnaden av tågtrafiken.

(Applåder)

Anf. 78 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik:

Fru talman! Precis som vanligt försöker Maud Olofsson villja bort korten och prata om dåtiden. Men en sak stämmer som Maud Olofsson säger. När ni tillträdde genomförde ni den plan som fanns, den plan som Miljöpartiet hade drivit igenom ihop med Socialdemokraterna. Där fanns ökade anslag just till underhåll av järnvägen. Vi kämpade hårt för det. Vi fick igenom det och ni har under den förra mandatperioden genomfört den planen.

När ni nu gör er första egna plan väljer ni både att skära ned på investeringarna i infrastrukturen och att skära ned på underhållet till järnvägen. I stället lägger ni de pengarna på vägar, på bilar, på lastbilar, trots att det är på järnvägen som resandet ökar mest.

Att vi vill låna för att satsa på höghastighetsbanor kan inte användas för att påstå att vi inte har finansierat våra satsningar när det gäller järnvägsunderhållet. Dessutom är det fullständigt logiskt och rimligt att den typen av specifika långsiktiga investeringar kan göras med lånade pengar. Det har vi alltid gjort i Sverige, även med Centerpartiet.

Anf. 79 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Fru talman! Det fanns en plan som vi genomförde. Maria Wetterstrand säger det själv. Ni hade en plan, men ni hade inga pengar. Det var därför det inte byggdes vägar. Det var därför man inte rustade järnvägar. Det fattades 100 miljarder kronor. Det är det som faller tillbaka på Maria Wetterstrand. Du hade bara planen, du hade inte pengarna.

När vi tillträdde tillförde vi resurser för att kunna genomföra den planen. Med de ytterligare 500 miljarderna kan vi genomföra ännu fler projekt och investera i både järnväg och väg. Jag tycker att vi ska vara ärliga och säga att vi behöver rusta upp både vägar och järnvägar för att vår trafik och våra kommunikationer ska fungera. Vi måste få kommunikationerna att hålla ihop så att det blir enklare för människor och företag att transportera både sig själva, gods och annat. Det är också miljövänligt tänkt.

Jag är ledsen, Maria Wetterstrand, den lösning som ni presenterar, att ni ska låna, har ni provat förut. Det blev inte fler vägar. Det blev inte mer järnväg. Det blev bara ett stort svart hål där det fattades 100 miljarder. Det är oansvarigt.

(Applåder)

Anf. 80 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Jag har i den här debatten försökt påvisa hur regeringen ofta pratar om att man är emot bidragssamhället men samtidigt gynnar vissa intressen med mycket tydliga politiska beslut. Till exempel i replik-

skiftet med Fredrik Reinfeldt visade jag hur företag som har som affärsidé att sysselsätta arbetslösa kan tjäna pengar på det utan att ens behöva redovisa det. I replikskiftet med Jan Björklund påvisade jag hur stora riskkapitalbolag driver skolor och flyttar vinsterna utomlands.

Det gäller även inom vårdområdet. Vårdföretaget Capio betalar ingen skatt i Sverige. Nu ligger bolaget också i tvist med Skatteverket, eftersom Skatteverket påstår att de har ägnat sig åt en avancerad skatteplanering genom flera holdingbolag. Capio vill helst kunna dra av 400 miljoner kronor samtidigt som man lever på skattepengar. Det är ju skattepengar som bekostar deras vårdverksamhet. Bolaget har lånat miljardbelopp av sitt eget moderbolag till en mycket hög ränta. Sedan har man dragit av ränteförlusterna. Det här är ett sätt att lura skattebetalarna.

Capio har också, som en del vet, drivit Sankt Görans sjukhus under ett antal år. Sankt Görans sjukhus här i Stockholm är det största akutsjukhuset i Sverige som är privatiserat. Sjukhuset har på sex år dragit in en vinst som är större än den summa Capio betalade när man tog över det. De har alltså redan finansierat sitt köp av Sankt Görans sjukhus genom vinster. Vinsterna, som har genererats av skattepengar, har gått rätt ned i fickorna på okända aktieägare.

I går krattades manegen ytterligare för att Capio ska få fortsätta driva Sankt Göran. I Stockholms läns landsting fattade den borgerliga majoriteten beslut om att vi inte ska kunna konkurrera med till exempel gemensamt ägda verksamheter. Därmed kommer väl det här att fortsätta.

Varför, Maud Olofsson, ska skattepengar gå till vinster för riskkapitalbolag som vill placera dem på Guernsey, Jersey eller i andra skatteparadis? Varför ska våra skattepengar göda riskkapitalister i stället för att gå till fler läkare, sjuksköterskor och undersköterskor?

Anf. 81 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Fru talman! Man skulle kunna formulera frågan så här också: Varför väljer människor att gå till olika privata vårdbolag om de är så hemska? Varför väljer man att gå till Sankt Göran? Varför väljer man privat äldreomsorg och privat hälso- och sjukvård om det är så hemskt?

Jag tror att det finns en enda förklaring. Man upplever att det är bättre.

Jag träffade en kvinna häromdagen som skulle genomgå en gynoperation just hos ett privat alternativ. Hon sade att det kändes som att komma på spa: Jag blev väl mottagen. Jag fick en morgonrock och jag fick tofflor. De tog emot mig. Det var tända ljus. Det som upplevdes som besvärligt, och som är utmanande för många kvinnor som ska göra de här operationerna och undersökningarna, kändes plötsligt väldigt mycket bättre.

Det här var ett privat alternativ med några kvinnor som tänker lite nytt när det gäller kvinnosjukdomar. Jag tror att det är precis det som händer när man öppnar upp välfärdssektorn för flera olika alternativ.

Det här är fria val som människor gör. Vi har en sådan lagstiftning nu att man kan välja själv. Ändå, trots det Lars Ohly säger, väljer man att gå till de här privata alternativen.

Det jag tycker att vi ska fundera på, precis som Jan Björklund säger, är: Vad är det som gör att offentlig sektor inte har lyckats utvecklas på

rätt sätt under de här åren? Vad är det som gör att inte offentlig sektor erbjuder den här fina servicen när det gäller kvinnosjukdomar, när det gäller tillgänglighet eller när det gäller möjligheten att komma till sjuk- och hälsovård? Det är det vi ska fundera över.

Man kan också fundera över om vi driver den offentliga verksamheten inom sjuk- och hälsovård på bästa möjliga sätt. Använder vi skattebetalarnas pengar på bästa möjliga sätt? Det är den fråga vi ska ställa oss. Den diskussionen tror jag är nödvändig, inte minst utifrån att vi har ett politiskt ansvar för just den verksamheten.

Anf. 82 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Det var just den frågan jag ställde. Varför ska skattebetalarnas pengar gå till utdelningar till aktieägare, till vinster i riskkapitalbolag i skatteparadis som vägrar att betala skatt i Sverige i stället för till fler läkare, sjuksköterskor och undersköterskor i den svenska vården? Varför ska vi göda vinstintressena i stället för att utveckla verksamheterna?

Det är inte så att valfriheten är total. På Södermalm i Stockholm finns det tio vårdcentraler. Ingen drivs av landstinget. Man kan kalla oss som går till en privat vårdcentral på Södermalm trots att vi är motståndare till privat vård för hycklare, men ni har ju dogmatiskt försämrat möjligheterna för människor att faktiskt få en gemensamt driven vård. Ni har i stället gynnat de stora riskkapitalbolagen på den offentliga vårdens bekostnad. Det är det som är så obegripligt. Ni är bidragsregeringen för de stora företagen.

Anf. 83 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Fru talman! Nej, det var inte den frågan som Lars Ohly ställde. Lars Ohly är emot privata alternativ. Det är det som är poängen i hela er politik. Jag är för de alternativen. Jag tror nämligen att de här företagen visar på en brist i den offentliga hälso- och sjukvården. Alternativen visar att det går att göra på annorlunda sätt, bättre, effektivare och efterfrågat av våra medborgare. Det är ju det som är det intressanta.

Vad sade personalen på Sankt Görans sjukhus när jag besökte dem? Jo, de sade: Äntligen får vi ägna oss åt att ta hand om de sjuka som kommer till oss. Vi har fått ett mycket bättre flöde på vårt sjukhus. Vi tar hand om dem som kommer hit.

Jag tror verkligen, även om vi kan ha olika åsikter om driften, att vi behöver en diskussion om hur vi också förbättrar den offentliga vården och hämtar inspiration från de privata alternativ som finns. Det är det som är utmaningen, inte att det växer fram en mängd olika alternativ som ger medborgarna valmöjligheter och bättre hälso- och sjukvård. Det är inte det som är problemet, det är att den offentliga vården måste bli bättre.

(Applåder)

Anf. 84 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Fru talman! Det faktum att det har gått lite drygt 100 dagar sedan valet har uppmärksammats i lite olika sammanhang. Att vi har en minoritetsregering och att det parlamentariska läget är lite mer osäkert nu än vad det var under den förra mandatperioden har gett vissa avtryck, även

om det kanske än så länge är lite tidigt att dra några alltför långtgående slutsatser om hur det kommer att se ut under resten av den här fyraårsperioden.

Vi kan hur som helst konstatera att övriga partier i församlingen hittills har haft svårt att acceptera att det numera finns ett tredje block att förhålla sig till. Inte minst har de rödgröna oppositionspartierna vid ett flertal tillfällen gjort sitt bästa för att undvika en situation där man kan driva igenom sin egen politik med hjälp av oss. Vi såg det i betygsfrågan tidigare i höstas, och vi såg det inte minst alldeles nyligen när vi i kammaren behandlade ett antal motioner som handlade om att förstärka a-kassan. Det fanns en majoritet för dessa, men de rödgröna partierna valde att inte stödja de förslag som det fanns en majoritet för. Det är ett oerhört stort svek mot väljarna – minst sagt.

Fru talman! För drygt en månad sedan, mitt i julhandeln, utsattes vi för ett islamistiskt terroråd i centrala Stockholm. Lyckligtvis var det ingen annan än gärningsmannen själv som kom till skada, men om dådet hade lyckats hade katastrofen varit ett faktum. Det här är en fråga som är av sådan vikt att vi om precis en vecka kommer att föra en särskild debatt i kammaren om den. Jag tror ändå att vi är många som delar uppfattningen att efter denna exceptionella, men kanske inte oväntade, händelse är Sverige att uppleva som lite mer otryggt.

Debatten efter dådet har tyvärr kommit att handla mer om rädslan att säga fel saker eller att uppfattas som fiendlig mot en viss grupp av människor än att avhandla de åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att andra terroråd kan lyckas i framtiden. Jag tycker att det är viktigt att vi en gång för alla konstaterar att debatten om terrorbekämpning aldrig får tystas genom anklagelser om påstådd islamofobi eller främlingsfiendlighet. Det är en alldeles för viktig debatt för att den ska gå förlorad på grund av den typen av rädslor.

När den folkpartistiske integrationsministern i en debattartikel degraderar terrorådet till ett illdåd och konstaterar att det mest var ett angrepp på svenska muslimer inser man att regeringen har ett synnerligen förvirrat förhållningssätt gentemot terrorism. Jag sade att vi kommer att få möjlighet att debattera frågan om en vecka, och jag avvaktar med en vidare utveckling till dess.

Fru talman! Känslan av trygghet är ett av de mest grundläggande behov som vi människor har. I Sverige ska medborgarna känna sig socialt trygga i vetskap om att våra gemensamma resurser fördelas rättvist och att välfärden prioriteras. Men medborgarna måste också kunna känna fysisk trygghet. I *Statistisk årsbok 2010* kan man läsa att antalet fall av misshandel har ökat med mer än 40 procent under den senaste tioårsperioden. För något år sedan uppmärksammade en EU-finansierad studie att Sverige ligger i topp i våldtäktsstatistiken i Europa. Vi har flest anmälda våldtäkter. Vi har också den sämsta uppläringsprocenten. Bara 13 procent av alla anmälda våldtäkter går till åtal.

Övriga partier i riksdagen har i stället för att värna om brottsoffren och de skötsamma medborgarna valt att se brotten och följderna ur brottslingens perspektiv. Man har också valt att hänvisa till ökad anmälningsbenägenhet och att lagen har förändrats, som statsministern sade tidigare, eller att det är soligt väder. Man säger att anmälningsbenägenheten har ökat. Det kan säkert vara så till viss del, men är detta det bud-

skap vi ska kommunicera till människor som blir utsatta för grova brott, till unga män som blir rånade och nedslagna, till unga tjejer som blir våldtagna, kanske till och med gruppvåldtagna?

Alldeles oavsett vad orsaken är måste samhället och myndigheter reagera hårt, snabbt och rättvist. Vi har inte råd att vifta bort siffror som visar att Sverige ligger i topp i brottsstatistiken när det gäller misshandel och våldtäkt, särskilt inte när våra sjukhus rapporterar om en kraftigt ökad mängd patienter som har utsatts för kraftigt våld. Där fallerar teorin om ökad anmälningsbenägenhet. Då har det inte längre med siffror och statistik att göra. Då handlar det om verkliga offer som har utsatts för verkligt våld.

Särskilt oroande är naturligtvis det som i folkmun har kommit att kallas för utanförskapsområden eller socialt utsatta områden, det vill säga områden där majoriteten av befolkningen består av människor från länder utanför Europa. Det är ett kolossalt mångfaldsmisshandlande vars effekter vi ser i precis varje samhällsaspekt, i allt från skola till arbetslöshet till kriminalitet. I dessa områden är det inte bara medborgarnas väl och ve som är i fara. Man har satt hela myndighetsapparaten ur spel. Polisen såväl som brandkåren och ambulanspersonal har vid upprepade tillfällen utsatts för något som inte kan liknas vid annat än systematisk terror i form av stenkastning, mordhot, fiendliga attityder med mera. Det finns ett ord för sådana områden, så kallade no-go areas, som sprider sig i hela Europa, i Frankrike, Belgien, Danmark, Sverige med flera. Dessa områden kännetecknas av att en majoritet av de boende är från Mellanöstern eller Afrika.

Låt mig ta ett färskt exempel från alldeles nyligen. De senaste dagarna har det i Rosengård i Malmö kastats brandbomber mot polisbilar. Raketer har avfyrats mot polisen och mot vanligt folk. Bilar har satts i brand. Det har avlossats skott mot förbipasserande fordon, och så vidare. Det här för inte tankarna till Sverige, när jag läser om detta. Det här för tankarna till ett land där medborgarna har gjort uppror mot staten. Jag hävdar att det här är ett högst verkligt problem. Det är ett problem som har tydliga kopplingar till en ansvarslös politik. Det är en tragedi som har många aspekter, främst för dem som lever i dessa områden och vill vara en del av det svenska samhället och för de svenskar som fortfarande lever i dessa områden som en utsatt minoritet i sitt eget land.

Det finns tusentals sådana svenskar som säkert har historier att berätta som de flesta av oss här inne aldrig behöver uppleva. Det kan handla om allt från tillmälen med anspelning på etnicitet till att bli kallad för rasist och bli utsatt för våld, hot och misshandel just för att man råkar vara svensk.

Fru talman! För ett antal år sedan, 2002 när nuvarande statsminister var Moderaternas rättspolitiska talesman, fick vi löfte om ett rättssystem som reagerar på den brottslighet som nu tolereras. Fredrik Reinfeldt talade också om ett drömland för kriminella, flodvågor av kriminella från närliggande länder och om att våra fängelser betraktas som rena pensionaten.

Vad har egentligen hänt sedan dess? I synnerhet, vad har hänt sedan statsministern blev just statsminister? Förra mandatperioden präglades av en häpnadsväckande passivitet. Regeringen gör i dag stort nummer av att man har skärpt straffen särskilt för våldsbrott. Men tyvärr är straffskärp-

ningarna så i underkant att det till och med i vissa fall blir direkt löjväckande. Nästa utredning om påföljder ska presenteras i maj nästa år. Under tiden får grova brottslingar straff som i många fall kan betraktas som rena skämt och som inte minst upplevs som grovt kränkande för brottsoffren och för de laglydiga medborgarna. Jag vill påstå att den här regeringen, trots tidigare löften om ett rättsväsen som reagerar, är helt ur fas med den allmänna rättsuppfattningen. Man kan i och för sig knappast påstå att den andra sidan är bättre, i synnerhet inte Vänstern med sina förslag om halvtidsfrigivning, sänkta straff och liknande – men ändå.

Fru talman! Det är min övertygelse att för att skydda samhället mot återfallsförbrytare och grova brottslingar krävs en rejäl straffskärpning, inte minst genom införandet av verkliga livstidsstraff, obligatorisk utvisning för utländska medborgare som begår grövre brott i Sverige och ett omedelbart avskaffande av den praxis som finns i dag där domstolarna ger återfalls- och serieförbrytare mängdrabatt på brott.

Fru talman! Vi är beredda att stödja regeringen för att få till ordentliga straffskärpningar. Frågan är vad regeringen vill. Frågan är också om regeringen är mogen att lägga prestigen åt sidan och inse att man regerar i minoritet och vågar ta emot vår utsträckta hand.

(Applåder)

Anf. 85 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! I Sverigedemokraternas iver att i riksdagen visa att de är emot invandring yrkar de avslag på i stort sett all integrationspolitik. Det begriper jag inte. Om man har den problembild som Jimmie Åkesson har – en del av de problem som Jimmie Åkesson pekar på med integrationen finns, fast en del är kraftigt överdrivet – varför vill man då inte ha en integrationspolitik i Sverige? Varför är ni emot till exempel den etableringsreform som nu genomförs, som innebär att ansvaret för integrationen i Sverige av invandrare som har kommit hit och ska stanna här flyttas till Arbetsförmedlingen?

Tidigare har socialtjänsten haft hand om detta. Socialtjänsten har många förtjänster, men den har också ett starkt omhändertagandeperspektiv på människor. Vi flyttar nu över ansvaret till Arbetsförmedlingen, som har ett jobbperspektiv, för att snabbare få människor i jobb och egen försörjning.

Jobb och svenska språket menar vi är en grundförutsättning för att integrationen av människor ska lyckas. Varför är ni emot de åtgärder som skulle kunna förbättra integrationen i Sverige?

Anf. 86 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Sverige har en extrem politik. Vi har inte minst en extremt ansvarslös massinvandringspolitik. Jag vill påstå – och jag hävdar att jag har fog för det – att så länge vi för den ansvarslösa massinvandringspolitikens spelar det ingen roll vilka integrationspolitiska åtgärder som regeringen genomför.

Man fyller ständigt på problemen. Problemen blir aldrig lösta när man fyller på arbetslösheten. Man fyller på problemen i skolan. Man fyller på problem kring att människor inte kan lära sig svenska, inte får in en fot i det svenska samhället, inte blir en del av det svenska samhället.

Så länge man för den politiken spelar det ingen roll vilken integrationspolitik man för.

Jag tror säkert att man menar väl med etableringsreformen. Jag tycker också att det är en bra utgångspunkt att man skickar människor till Arbetsförmedlingen i stället för till socialkontoret, som inte minst Folkpartiet brukar uttrycka det.

Men i det här fallet spelar det ingen roll. Det gör det tyvärr inte, eftersom ni fortsätter att fylla på arbetslösheten – tyvärr.

Jag menar att den viktigaste integrationspolitiska åtgärden är att kraftigt begränsa invandringen. Först då kan alla de andra integrationspolitiska åtgärderna få någon som helst verkan. Det är först då. Innan dess lär de inte få det. Tyvärr är det så, Jan Björklund.

Det är klart att det är viktigt att människor lär sig svenska och kommer in i samhället. Men de integrationspolitiska åtgärder som den här regeringen föreslår syftar inte till det, utan de syftar till att ytterligare förstärka det splittrade, mångkulturella projektet, inte att människor ska få en chans att bli en del av det svenska samhället. De syftar tvärtom till att splittra det svenska samhället.

Vi kan aldrig gå med på att stödja en sådan politik. Det är helt fel riktning för Sverige.

Anf. 87 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Ert svar här i riksdagen på alla samhällsproblem kan inte, Jimmie Åkesson, i längden vara att stoppa invandringen. Även om man genomför de åtgärder som ni föreslår kommer Sverige att ha invandring. Så kommer det att vara. Vi har internationella konventioner som vi har undertecknat. Även de länder som Jimmie Åkesson pekar på, som har mindre invandring, har invandring. Vi har en stor grupp invandrare i Sverige. Vi måste anstränga oss för att få en integration av dessa människor.

De åtgärder som ni har på migrationsområdet tycker jag är helt fel. Men om vi nu begränsar oss till integrationspolitiken och de människor som ändå är här och kommer hit: Integrationspolitiken måste vara så bra som möjligt.

Varför röstar ni emot? Ni yrkar ju avslag på i stort sett all integrationspolitik. De insatser som samhället gör för att dessa människor ska få jobb, de insatser som samhället gör för att dessa människor ska lära sig svenska, dem är ni emot allihop!

Den enda slutsats som man kan dra är att ni vill ha ett stort utanförskap i Sverige – eftersom ni tror att ert parti har sin livsluft i det utanförskapet, i de konflikter som då uppstår – i stället för att försöka lösa problemen.

Anf. 88 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Problematiken kring det som Jan Björklund säger och kring den politik som regeringen för är att den syftar till något som har blivit fel från början. Man startade för ett antal decennier sedan ett projekt om att Sverige skulle bli ett mångkulturellt lyckorike. Men sedan blev det inte så. Vi fick i stället ett enormt utanförskap, ett miljonutanförskap. Sverige är i dag ett splittrat, segregerat samhälle. Om man inbillar sig att de människor som har kommit hit känner sig som en del av det

svenska samhället är man fel ute. Då har man missuppfattat hur det ser ut.

Sverige är ett samhälle som är delat, segregerat och splittrat. Det kommer inte att bli bättre genom att vi ytterligare segregerar och splittrar det svenska samhället. Vi måste tvärtom ställa krav på de människor som har kommit hit att de ska bli en del av det svenska samhället. Det är vad min politik går ut på.

Jan Björklunds politik går ut på att de människor som kommer hit ska få leva här precis som de gjorde i sina egna hemländer. Den politiken splittrar Sverige.

Anf. 89 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Fru talman! Vi som är invalda i riksdagen har ett ansvar för helheten, för att i allt det som politiken omfattar skapa bästa möjliga underlag för människor att leva ett tryggt och bra liv i vårt land.

Jan Björklund har i ett tidigare replikskifte visat just hur en del partier, särskilt Sverigedemokraterna, har ett enda svar på varje fråga.

Jag ställde några frågor till Jimmie Åkesson vid föregående partiledardebatt, när vi träffades här i november månad. Jag ställde frågan: Vad vill Sverigedemokraterna konkret göra för att öka tillgängligheten, stärka kvaliteten och förbättra den svenska hälso- och sjukvården? I två repliker vid det tillfället förmådde inte Jimmie Åkesson att med en enda stavelse ge ett enda besked om något som helst som Sverigedemokraterna ville göra på det området.

Nu har det gått några månader sedan dess. Nu kanske Jimmie Åkesson har haft möjlighet att tänka efter. Vad vill ni göra på detta område?

Anf. 90 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag är medveten om att Göran Hägglund ställde de frågorna senast. Men han var också retoriskt smart, för först ägnade han en och en halv minut av sin replik åt att anklaga mig för en massa hemskheter, och då valde jag att svara på dem. Så var det.

Så till vården. Det är klart att man som politiker i riksdagen och i synnerhet som partiledare har ett ansvar för helheten. Det är alldeles självklart. Vi kan se enorma tillgänglighetsproblem i vården i dag, tillgänglighetsproblem som jag vet att Göran Hägglund i egenskap av socialminister kämpar med men kanske inte har lyckats komma åt i önskvärd utsträckning.

Vi ser inte minst en brist på arbetskraft inom sjukvården i dag. Det är en läkarbrist. Det vill vi komma åt genom att utöka antalet platser på läkarlinjen och satsa pengar, i stället för att importera läkare från andra länder – det fungerar bra i dag men är ingen långsiktig lösning, för inte minst uppstår det språkproblem när man inte kan kommunicera med sina patienter.

Vi menar att det är bättre att vi ser på detta långsiktigt och, som vi sade tidigare i dag, utbildar den svenska arbetskraften utifrån de behov som finns på arbetsmarknaden, till exempel läkare eller annan vårdpersonal. Vi kommer ju i framtiden eventuellt att se just brist på vårdpersonal. Matcha då arbetskraften mot det behov som finns! Det är en oerhört viktig åtgärd som är långsiktig – inte att importera arbetskraft i vården.

Om Göran Hägglund har läst vår skuggbudget ser han säkert att vi anslår ganska mycket pengar till vården, inte minst för att öka tillgängligheten i vården. Vi anslår mycket pengar på en matreform inom sjukvården, vilket också är viktigt. Det handlar om att höja kvaliteten. Det vill vi också göra, både i skolan och i äldreomsorgen.

Göran Hägglund behöver inte oroa sig för att vi utvecklar en sjukvårdspolitik. Det är klart att vi gör det. Det är klart att vi tar ansvar för helheten. Men frågan är om Göran Hägglund kommer att lyckas öka tillgängligheten i vården och komma åt den arbetskraftsbrist som finns.

Anf. 91 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Fru talman! Jag har läst vad Sverigedemokraterna har skrivit i sin ekonomisk-politiska motion. Det är snabbt gjort, om man säger så. Där finns det några små åtgärder där den kanske viktigaste är att man ska öka antalet personer som jobbar med administration inom vården. Det tror jag inte är den absolut viktigaste åtgärden.

När det gäller utbildning av läkare ökade vi under förra mandatperioden intaget med 27 procent. Det är en dramatisk höjning, naturligtvis, som vi kommer att behöva öka ytterligare. Men för Sverigedemokraterna återstår i så fall problemet, om man definierar det här som ett bekymmer, hur vi ska klara oss när 26 procent av de läkare som finns i Sverige har utländsk bakgrund och 25 procent av de tandläkare som finns i Sverige har utländsk bakgrund. Hur skulle Sverige klara sig utan de personerna? Vilken vård och omsorg skulle vi ha då, Jimmie Åkesson?

Anf. 92 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Hade jag varit fräck och intellektuellt ohederlig nu hade jag sagt att Göran Hägglund inte kan låta bli att prata invandringspolitik, oavsett vilket område det gäller. Så är det.

Jag var själv inne på att det är klart att detta är ett problem. Vi såg till exempel i region Skåne hur det betraktades som ett oerhört stort problem att just läkarna inte kunde kommunicera med sina patienter. Det är klart att det inte är någon långsiktig lösning. Det är heller ingen långsiktig lösning att dränera andra länder på kompetens. Det är framför allt ingen human lösning att göra så, utan vi måste utbilda vår egen arbetskraft i Sverige.

Vi har ett miljonutanförskap här med hundratusentals människor som inte går till jobbet och som behöver matchas mot de behov som finns på arbetsmarknaden, och det är det vi ska göra. Det är så vi långsiktigt kommer åt arbetskraftsbrist, inte genom att importera kompetens från andra länder och dränera andra länder på arbetskraft och utbildad kompetens.

(Applåder)

Anf. 93 LARS OHLY (V):

Fru talman! I den här debatten möter vi en regering som är ganska nöjd. Så brukar det vara. Sitter man vid makten har man ju all anledning att beskriva i ljusa termer vad som sker i samhället. Och det finns naturligtvis kurvor som pekar uppåt. Det finns en framtidsoptimism i delar av det svenska samhället.

Jag fick också en beskyllning om att oppositionen kanske inte alltid ägnar sig åt verklighetens problem i statsministerns anförande. Därför tänkte jag att vi skulle ägna lite tid åt tidningskrönikan, så jag tog med mig Svenska Dagbladet från i dag. Jag tänkte att vi kan se hur det ser ut i verkligheten. Svenska Dagbladet är den tidning som jag har hemma, inte därför att de skulle ha en bra och pålitlig ledarsida – den är väl en av de mer infantila i svensk press – utan därför att det är en hederlig nyhetsrapportering i den här tidningen.

Den största nyheten, som också finns på framsidan, handlar om slumvärdar – ”Husen förfaller när slumvärdar tar över”. Det är ett reportage från Huddinge utanför Stockholm. Det som har hänt där är att det kommunala bostadsbolaget Hüge genom politiska beslut av borgerliga majoriteter har sålt ut en del av sitt bestånd, som har tagits över av företag som har haft som affärsidé att snabbt tjäna pengar på att äga fastigheter och sedan sälja dem med förtjänst. Underhållet har totalt eftersatts. Slumvärdarna har tagit över. Hyresgästerna är nästan rättslösa och får slåss, skrika och gorma för att få igenom de mest nödvändiga reparationerna. Det gäller till exempel mögelskadade golv, det gäller förfallna trappuppgångar. Detta är verkligheten, ett av de verklighetens problem som har följt av den avreglering och de utförsäljningar som sker när dogmatismen får ta över borgerlighetens politiska taktik. Slumvärdarna är ett politiskt orsakat problem.

Jag vänder sida. Där står det ”Protest stoppar inte Irakplanet”. Nu ska Murad Mohammed Gustafsson utvisas från Sverige. Murad är gift med en svenska, Sandra, sedan två år tillbaka. Han har varit här i fem år. Han är en av de irakier som nu hotas av utvisning, de massutvisningar som faktiskt sker. Trots den kritik som har kommit från internationella organisationer och även från EU, fortsätter utvisningarna av kristna irakier till Irak, trots att vi vet att förtrycket och förföljelserna fortsätter. Murad är bara en av många. Men hans fall är väldigt tydligt. Han är en människa som har blivit kär i en svenska, som har gift sig med henne och som nu utvisas till en osäker framtid i ett land där han riskerar att förföljas på grund av sin tro. Det är också en del av verkligheten i det Sverige som den här regeringen har ansvar för, att massavvisningarna fortsätter.

På nästa sida står det ”Försvaret tycks inte ha vad som krävs”. Det är en artikel som handlar om att personalförsörjningen inte fungerar i försvaret. Efter den ogenomtänkta och snabbt genomförda reform som regeringspartierna fattade beslut om under förra mandatperioden, nämligen att avskaffa den svenska värnplikten, har man numera problem med rekryteringen till det svenska försvaret. Ja, det var väl kanske inte den viktigaste nyheten i tidningen.

Jag vänder sida igen, och där finns en liten artikel med rubriken ”Omstridd bantning klubbad”. Den handlar om Stockholm. Det är den fria teatergruppen Fria teatern i Högdalen som nu blir av med sina kommunala bidrag därför att den borgerliga majoriteten tycker att det är viktigare att sänka skatter än att se till att det fria kulturlivet kan överleva. Och det är ju så det är.

Det finns kostnader med alla skattesänkningar. Vi har sett dem genom regeringens politik. Vi ser dem genom kommunala och landstingskommunala majoriteter som sänker skatter och därigenom också försämrar möjligheterna att utveckla välfärden. Och kultur är i min värld en del

av denna välfärd. Men det finns en rädsla hos de borgerliga partierna, en rädsla för det som inte kontrolleras och styrs. Dit hör naturligtvis de fria teatergrupperna, och dit hör naturligtvis det kulturliv som man inte har automatisk beslutanderätt över bara för att man står för bidragen. Det blir alltså färre möjligheter till kulturupplevelser i Stockholm med borgerlig politik.

Sedan bläddrar jag fram till sportsidorna, och till och med där finns verkligheten i form av borgerlig politik. "Dråpslag mot ungas idrott" står det. Också det handlar om borgerliga förslag, och det innebär att man tar bort bidragen till ungdomsidrotten. Det innebär också att färre ungdomar får möjligheter att utöva idrott, därför att avgifterna kommer att höjas. Avgifterna är redan rätt höga. En av föreningarna, Reymersholms IK, beskriver hur medlemsavgiften visserligen är rätt låg, 125 kronor per år, men hur man sedan dessutom måste betala för varje unge som är med i ett lag. Då kan det handla om tusen eller tusentals kronor. Och de avgifterna kommer att behöva höjas, därför att nu skär den borgerliga majoriteten i Stockholm ned bidragen.

Varför gör man det? Tycker man att det är viktigt att unga förhindras att röra på sig? Tycker man att det är viktigt att idrottsrörelsen får mindre resurser? Ja, i varje fall i jämförelse med hur viktigt man anser att det är att sänka skatten. Så är det.

Jag är övertygad om att föreningarna har möjlighet att skaffa extern finansiering, säger Regina Kevius som är idrottsnämndens ordförande och moderat. Den möjligheten finns nu när det är högkonjunktur. Det gör den inte alls. Det här är ju inte några kommersiellt exploaterbara föreningar. Det är inte någon kommersiellt intressant verksamhet. Det här är ungdomsverksamhet som bedrivs av ideellt arbetande idrottsledare och föräldrar, och dem vill borgerligheten bestraffa genom att minska bidragen.

Det här vara bara några exempel från dagens tidning, eftersom beskylldningen mot oppositionen var att vi inte alltid ser verklighetens problem. Jag skulle vilja påstå att regeringen skönmålar. Det ni ser är bara det som ni kan tolka som positivt för er politik. Det ni beskriver är en verklighet som de flesta inte känner igen. Ni är lika verklighetsfrånvända som Göran Persson var i valrörelsen 2006. Ni börjar tro på er egen framgångssaga. Men jag kan berätta för er om de vittnesmål som jag får och som många av oss får varje dag. Det är utförsäkrade från sjukförsäkringen som undrar: Varför ska jag bestraffas för min cancersjukdom? Det är långtidsarbetslösa som utnyttjas som arbetskraft av företag som skrupelöst byggs upp enbart för att tjäna pengar på de bidrag de får från samhället genom era politiska beslut. Det är människor som har varit arbetslösa länge, och långtidsarbetslösa är den grupp arbetslösa som växer mest. De säger: Varför pratar de om arbetslinjen när det finns 400 000 arbetslösa men bara 45 000 jobb? Det här är också en verklighet.

Det finns också en verklighet som innebär att välfärden blir allt svårare att se som möjlig att utnyttja för många, därför att den skärs ned och överförs till privata intressen. De stora riskkapitalbolagen, de stora nya intressenterna i bedrivandet av vård, utbildning och omsorg är de som tjänar på er politik.

Det var ett trollerinumner att ni lyckades gå till val på och i valrörelsen försvara en politik som om arbetslinjen i borgerlig bemärkelse stod i

motsättning till bidragslinjen. Ni står ju för den verkliga bidragslinjen. Ni pytsar ut skattepengar till de stora riskkapitalbolagen. Ni ser till att förstärka klyftorna genom att skänka pengar till dem som redan har mest.

Vad är RUT-avdraget annat än ett bidrag till dem som har möjlighet att köpa sig hushållsnära tjänster? Vad är vårdnadsbidraget annat än ett bidrag som ni har infört? De bidrag som införs för att privata företag ska ta över offentligt drivna verksamheter är just dåligt använda skattepengar. Jag menar att ni är ansvarslösa. Det är ni som slösar med resurser.

Vi vill göra något helt annat. För det första vill vi satsa på jobb och utbildning. Vi vill använda pengarna för att verkligen skapa nya jobb. Då krävs det inte skattesänkningar. Det är ett oerhört dyrt sätt att skapa jobb och kostar ungefär 1 miljon per jobb med de jobbskatteavdrag som regeringen infört. Det krävs i stället satsningar på investeringar i infrastruktur, i välfärd och på mängder av områden som i dag är eftersatta.

För det andra vill vi satsa på att bygga ut välfärden så att den fyller behoven. Välfärden ska fördelas efter behov, inte efter plånbokstjocklek. Vi är i rask takt på väg mot ett samhälle där ni har genomfört ett systemskifte där de som har råd kommer att kunna köpa sig sina egna sociala försäkringar och sin egen sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring men också sin egen rätt till sjukvård och omsorg på ett sätt som inte alla har tillgång till.

För det tredje måste vi satsa på jämställdhet. Ni river isär Sverige också i skillnader mellan kvinnor och män. De ökar för varje dag. Inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ökar, och kvinnors och mäns möjligheter till frihet och att kunna fatta sina egna livsavgörande beslut minskar.

Det finns alltså mycket att göra för en opposition som vägrar att bli det som Fredrik Reinfeldt efterlyste, nämligen en opposition som håller med regeringen. Det krävs en opposition som opponerar.

(Applåder)

Anf. 94 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Fru talman! Man känner igen Lars Ohly. Han är i gammalt gott slag. Hela hans anförande handlar om olika samhällsproblem.

Gemensamt för din analys, Lars Ohly, är att vi behöver mer utgifter. Det ska kosta mer; det offentliga ska stå för mer. Men en förutsättning för att kunna betala allehanda önskemål som vi har inom välfärdsområdet och andra områden är att det finns pengar.

Tack vare att vi i Sverige har hushållat med våra resurser har vi klarat av krisen långt bättre än många andra länder. Det sade jag också i mitt anförande. Vi har kunnat rädda välfärden i kommunerna och kunnat satsa på infrastruktur. Vi har kunnat satsa på forskning och utveckling och på skolan. Vi har tack vare strama budgetregler med både budgettak och överskottsmål, som fastställdes redan på 90-talet, kunnat rädda svensk ekonomi.

Lars Ohly tvingades i det rödgröna samarbetet att gå med på att budgettak och överskottsmål nog var rätt bra. Då höll man lite ordning och reda i de offentliga finanserna. I det rödgröna samarbetet skulle man hålla sig till dessa regler.

Jag läste nyss en intervju med Lars Ohly i Svenska Dagbladet där han sade att han är beredd att överge budgetreglerna eftersom den rödgröna uppgörelsen bara skulle vårdas fram till vårbudgeten 2011. ”Det är inte otroligt att vi överger både utgiftstak och överskottsmål, säger Lars Ohly.”

Budgettak och överskottsmål har hållit ordning på våra statsfinanser. Hur ska Lars Ohly kunna möta framtidens lågkonjunkturer och alla dem som vill ha förbättringar i välfärden och på samhällsproblemen om han inte ens är beredd att hålla ordning i de offentliga finanserna? Hur ska han klara denna uppgift?

Anf. 95 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Det är en skickligt framställd fråga eftersom det låter som om Vänsterpartiet tycker att vi ska spendera pengar som vi inte har och som om Vänsterpartiet tycker att ordning och reda är fel. Det är naturligtvis trans. Tvärtom tycker vi att det är viktigt med ordning och reda. Det har vi också visat i vårt samarbete med regeringar som har överlämnat överskott. Jag tror att Maud Olofsson, med hedern i behåll, har svårt att påstå något annat än att regeringen 2006 när den tillträdde övertog en ekonomi som var i balans och som till och med gav överskott. Vänsterpartiet var en del av den majoritet som hade skapat det.

Det finns inbyggda effekter av de nuvarande budgetreglerna som är gjorda för att borgerlig politik ska få mer utrymme. Om vi får bättre ekonomi efter ett antal år gör utgiftstaken det omöjligt att satsa de pengarna på fler sjuksköterskor, fler lärare eller bättre välfärd. I stället tvingas vi till att sänka skatter eller betala av på statsskulden, för det är det enda som är tillåtet.

När välfärden krackelerar samtidigt som vi får en bättre ekonomi än förväntat kan vi inte göra det som är nödvändigt. Vi kan inte se till att ungarna får fler lärare i skolan. Vi kan inte se till att det blir mer personal på förskolan. Vi kan inte se till att det blir fler sjuksköterskor i vården. Budgetreglerna förhindrar nämligen det. Vad är det för dumma regler? Det är klart att sådant inte ska få styra. Vi ska se till att ha ordning och reda, men vi ska framför allt se till att ta vårt uppdrag på allvar, nämligen att vi ska utforma en politik som gör att människor kan leva goda liv. Om budgetregler står i vägen för det är jag definitivt motståndare till dem.

Handlar det däremot om ordning och reda i statens finanser är jag fullständigt med på vagnen. Det är viktigt. Då ska man inte kasta ut skattepengar till riskkapitalbolag. Då ska man inte kasta ut skattepengar till företag som har till affärsidé att sysselsätta långtidsarbetslösa utan att de gör någon nytta bara för att man med era system tjänar 5 000 per arbetslös och månad bara genom att ge dem en kontorsstol att sitta på. Ni är cyniker, och det är ni som står för bidragslinjen i svensk politik.

Anf. 96 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik:

Fru talman! Att man vill ha ordning och reda i statsfinanserna kan man inte bara säga, utan man måste ha regler för det. Två av de viktigaste reglerna är budgettak och överskottsmål. Överskottsmål är att samla i ladorna när det är högkonjunktur, precis som ni gjorde och vi under den första delen av förra mandatperioden. Gör man det har man möjlighet att

investera när det är finanskris eller lågkonjunktur. Men överger man dessa instrument har man inte ordning och reda i statsfinanserna, det är själva poängen, och Lars Ohly säger att han inte är beredd att följa reglerna om överskottsmål och budgettak.

De allra flesta länderna i Europa är i dag avundsjuka på att vi har förmått att införa dessa regler. Centerpartiet gjorde det tillsammans med Socialdemokraterna på 90-talet. Det har gjort att vi har klarat oss så väl genom krisen. Lars Ohly kommer inte att ha dessa pengar om han överger budgetreglerna, och det är det allvarliga med Vänsterpartiets politik.

Anf. 97 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Det finns en märklighet i Maud Olofssons argumentation som också märktes i replikskiftet med Maria Wetterstrand tidigare. Gör investeringar oss fattigare eller rikare? Min uppfattning är att rätt använda investeringar i infrastruktur och utbyggd välfärd gör oss rikare som land, inte fattigare.

Maud Olofsson säger: Ni vill låna till investeringar. Ja, det är inte konstigare än att ett företag har en investeringsbudget eller att en familj kan tänka sig att låna till en investering som är nödvändig – om man bara har ekonomin under kontroll.

Jag är helt med på att vi måste ha starka incitament för att se till att ekonomin inte rasar. Vi har visat att vi är pålitliga i det. Vi lämnade över ett överskott.

Det är rimligt att vi i fortsättningen ska ha stark kontroll, men vi ska också se till att vi inte binder oss vid budgetregler som förhindrar utvecklandet av välfärden och som bara gynnar riskkapitalbolag och kapitalister. Det är dålig politik och dåligt använda skattemedel, Maud Olofsson.

Anf. 98 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Först har jag ett påpekande eller möjligen en fråga. Jag mötte Lars Ohly i en tv-debatt för ett par månader sedan. Vi diskuterade föga förvånande invandringspolitik. Lars Ohly påstod då att det inte finns någon massinvandring och att Sverige bara tar emot 20 000 om året. Det är inte sant eftersom antalet uppehållstillstånd per år är 100 000. Att påstå att 100 000 uppehållstillstånd per år inte är en massinvandring är förvisso en subjektiv bedömning, men nu talar Lars Ohly om en massutvisning. Vad är då en massutvisning? Hur många ska det vara för att det ska vara en massutvisning? Jag upplever en viss paradox här.

Det var dock inte därför jag begärde replik.

Jag är fundersam över hur Lars Ohly ser på frågan om brott och straff. Det blev ju en hel del diskussion om det i valrörelsen. Det kom olika signaler från Lars Ohly. Ibland sades det att Vänsterpartiet inte vill sänka straffen, men i andra sammanhang kunde vi höra Lars Ohly prata om halvtidsfrigivning, sänkta straff för grova våldsbrott och så vidare. Nu när det rödgröna samarbetet har lagts på is och Lars Ohly har möjlighet att prata mer fritt vore det intressant att få klarhet i hur det egentligen ligger till i den här frågan. Tycker Lars Ohly att det är rimligt att avskaffa livstidsstraff för mord? Tycker Lars Ohly att det är rimligt att den som döms för exempelvis grov misshandel ska bli frigiven efter sex månader? Det vore intressant att höra hur Lars Ohly ser på detta nu när han är vänsterpartist igen och inte rödgrön.

Anf. 99 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Jimmie Åkesson har missförstått det. Vänsterpartiet är det rödgröna partiet i Sveriges riksdag och kommer att fortsätta att vara det.

När det gäller brott och straff visar forskningen att de mest effektiva åtgärder man kan ta till om man vill skapa trygghet i ett samhälle är förebyggande åtgärder. Det handlar om att satsa på ungdomar och se till att det finns fritidsgårdar, att det finns tillräckligt med lärare och annan personal i skolan och att det finns möjlighet för ungdomar att använda sin fritid på ett meningsfullt sätt. För det krävs att man inte skär ned inom idrottsverksamhet eller kulturverksamhet. Att förebygga är alltid det bästa.

Trots det kommer brott att begås även i ett sådant samhälle. Självklart kommer straff att behöva utmätas ibland. Det är viktigt att vi markerar att när ett brott har begåtts ska straff utmätas. Men man ska inte tro att det i sig minskar brottsligheten. Det är tvärtom så att ju hårdare straff ett samhälle har desto mer brottslighet har man. Den relationen är tydlig i många undersökningar. Hur kan det komma sig, Jimmie Åkesson? Hur kan det komma sig att länder med dödsstraff, väldigt långa fängelsestraff och regelverk som är gjorda för att bekämpa brottslighet är de länder där brottsligheten ökar mest?

Det kanske hänger ihop på det sättet att i stället för att använda strafftiden till rehabilitering och möjlighet att återkomma i samhället har man en fördömande attityd som säger att brottslingar inte är möjliga att återanpassa. Det är en sorts uppgivenhetens ideologi som präglar den brotts- och straffpolitiska teori som ligger bakom idén att hårdare straff är lösningen.

Jag står för en annan, mer human och väsentligt mindre dyr kriminalpolitik. Vi behöver en kriminalpolitik som bekämpar brottsligheten, inte till varje pris bestraffar brottslingarna.

Anf. 100 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag noterar att jag inte fick några svar på de frågor jag ställde. De var lite mer konkreta när det gäller att avskaffa livstidsstraff för mord och halvtidsfrigivning. Jag skulle gärna vilja ha det klarlagt. Det vore intressant.

Jag är medveten om att Lars Ohly har en annan utgångspunkt för kriminalpolitiken än vad vi sverigedemokrater har. Jag är övertygad om att en sund kriminalpolitik måste utgå från samhällets och de laglydiga medborgarnas intressen. Det är oss som samhället måste se till när man utformar kriminalpolitiken. Det är inte rimligt att grova återfallsförbrytare ges möjlighet att gå på gång upprepa samma typ av brott. Det är inte rimligt. Det är inte heller förenligt med vedertagna principer om människovärdighet att enskilda brottsoffer ska behöva utstå dubbel kränkning, dels från den kriminella, dels från samhället som inte sätter ned foten och utkräver ansvar.

Det tycker jag är en sund kriminalpolitik. Jag är medveten om att Lars Ohly har en annan uppfattning.

Anf. 101 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Det är korrekt uppfattat. Vi tror inte på ett medeltida straffväsen. Vi tror inte på att man ska låsa in folk och kasta bort nyckeln. Det är riktigt. Vi tror mer om människor än så. Självklart kommer straff att behövas. Det är viktigt att straffen kombineras med möjligheten att i en närmare eller mer avlägsen framtid återgå som samhällsmedborgare och ta sitt ansvar att leva som icke-kriminell.

Det finns inga hopplösa fall. Det är min fasta övertygelse. All forskning visar att de teorier som Jimmie Åkesson står för när det gäller brott och straff och kriminalpolitik leder till mer brottslighet. Därför borde kanske Jimmie Åkesson tänka efter. Varför vill du ha mer av det som är så illa, nämligen att människor utsätts för brott? Jag vill ha mindre och vill därför satsa på mer förebyggande verksamhet.

Anf. 102 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! När man lyssnar på en så här lång debatt kan tankarna fara i väg någon annanstans någon enstaka sekund.

I olika branscher, som idrottsvärlden, filmvärlden och musikbranschen, har man galor där det delas ut priser. Vi har visserligen haft en lång prisutdelningsceremoni i inledningen av debatten med anledning av att några lämnar sina poster, men det kanske är något att fundera på också i politiken.

Man skulle möjligen kunna tänka sig att dela ut pris för bästa specialeffekt under det år som gått till Mona Sahlin för förmågan att lägga ut dimridåer genom att presentera en politik fram till valdagen för att omedelbart därefter säga: Det var egentligen inte min uppfattning. Jag har en annan politisk linje. Man skulle kunna tänka sig att dela ut polarpriset till Miljöpartiet för bristande energipolitik, eller åtminstone bristande realism i energipolitiken. Man skulle kunna tänka sig att dela ut årets tröstpris till självömkande sverigedemokrater. Man skulle kunna tänka sig att dela ut ett pris för årets isolering till oppositionspartierna för att de tillsammans har försvagat Sveriges röst i världen i en tid när samarbete är viktigare än någonsin. Man skulle kunna dela ut ett pris till Lars Ohly som årets optimist för att han är den ende som ännu inte har insett att det rödgröna samarbetet har kollapsat.

Men det ska vi förstås inte göra.

Sverige 2011 har återhämtat sig snabbt efter den dramatiska internationella krisen. Det var en kris som slog hårt mot vårt mycket exportberoende land och ledde till att människor förlorade sina jobb. Statens och kommunernas ekonomi försämrades genom att skatteintäkterna snabbt minskade. Nu ser vi en snabb återhämtning. Sysselsättningen ökar. De offentliga budgetarna stärks. Allt fler människor har ett arbete att gå till. Kommunerna kan se fram mot en växande ekonomi. Genom handlingskraft och framförhållning kunde regeringen möta krisen på ett sätt som räddat många arbetstillfällen och bäddat för den snabba återhämtningen.

Fru talman! I politiken måste visionerna vara större än att enbart handla om budgetbalans och större än att bara handla om ordning och reda i de offentliga finanserna. En välskött ekonomi är en förutsättning för att vi ska kunna förverkliga större visioner om ett ännu bättre Sverige, men en välskött ekonomi är ett medel som inte ska förväxlas med målen.

Dagens Sverige har byggts av hårt arbete genom ett klimat öppet för nya idéer, men kanske framför allt genom sunda värderingar om alla människors lika värde, om solidaritet, om öppenhet inför det nya och inför omvärlden, om tillit, hederlighet, flit och en vilja till sammanhållning. Sverige har klarat av många utmaningar och svårigheter – en del sannolikt genom tillfälligheter, men många gånger genom klokskap, gemensamma upppoffringar och en vision om att vi tillsammans ska bygga något som är bättre. Man har tyckt att det har funnits en gemensam mening som har gett kraft och förmåga att klara det oväntade.

Vi politiker får inte förlora oss i ekonomi, arbete och teknikaliteter. Det är viktigt, och det är grunden för att kunna bygga vidare. Men ibland blir politiken kanske lite andefattig om man inte ser vad vi syftar till i ett större sammanhang. Vi har i dag fyra oppositionspartier som i varierande grad torgför ekonomiskt önsketänkande.

Inom Alliansen har vi tre liberala partier och ett idéparti som heter Kristdemokraterna som till exempel tycker att arbetslinjen är betydelsefull men också att en samhällssyn inte kan leva av arbetsmarknadspolitik allena.

Vi anser att ett samhälle hålls ihop av goda värden och de små gemenskaperna där dessa värderingar förmedlas och stärks.

Vi politiker måste fråga oss vad vår roll är i att upprätthålla och underlätta för de relationer som håller ihop familjer och andra gemenskaper, som grannskapet eller idrottsklubben, och som gör att vi får sammanhållning.

Kan det till och med vara så att det goda familjelivet kan få det svårare i ett samhällsklimat där vi hela tiden riskerar att sträva efter enbart materialistiska framgångar? Kan det vara så att det finns en förskjutning i svenskt samhällsliv mot en ensidig individualism som resulterar i att långsiktiga och hållbara relationer och engagemang blir svårare att upprätthålla och att det i förlängningen spelar roll för känslan av att vi har något gemensamt att samlas omkring?

Sverige behöver en seriös princip- och idédebatt som inte begränsar sig till ekonomi utan som ägnas åt grundfrågorna om värderingar och deras betydelse för samhällsutvecklingen.

Fru talman! Jag skulle kortfattat vilja beskriva två utmaningar som vårt samhälle står inför. Det är utmaningar som kommer att spela en stor roll för samhällsutvecklingen.

Den ena handlar om ungdomars välbefinnande. Jag tror att vi alla har träffat föräldrar till barn och ungdomar med ätstörningar, självskadebeteenden eller depressioner. Vi förstår att detta påverkar deras liv i väldigt stor utsträckning. Det är barn och ungdomar som vänder smärtan inåt eller blir utåtagerande och ett problem för sig själva och omgivningen. Dessa symtom tycks inte i första hand vara kopplade till ekonomi eller materiella omständigheter. Vi bor i ett rikt land där vi har goda materiella förutsättningar, men vi ser ändå att många ungdomar drabbas av psykisk ohälsa.

Vi möter förstås på politisk väg denna utmaning genom stora satsningar på barn- och ungdomspsykiatri, på förstärkt elevhälsoarbete i skolan och på flera andra direkta sätt. Men vi måste också se att detta, om någonting, är ett samhällsproblem som ligger lite bortom budgetposternas värld. Det är ett samhällsproblem som för oss politiker kan vara

både ovant och obekvämt att tala om eftersom svaren inte alltid är självklara eller enkla att kvantifiera i kronor och ören. Men vi måste våga tala om sådant som ett råare samhällsklimat, om föräldrar som kanske inte alltid kan eller vill ta sitt ansvar, om en kultur av yta, hårdhet och konsumtionshets som ibland tar sig en del oönskade uttryck.

Fru talman! En annan utmaning handlar om äldreomsorgen och vården. Glädjande nog lever vi allt längre. Allt fler får en lång och frisk ålderdom. Men vi vet att många kommer att bli gamla och vårdbehövande samtidigt. Antalet personer som är 80 år och äldre kommer att öka med ungefär 45 procent mellan år 2020 och 2030. Sverige har stora utmaningar.

Vården och äldreomsorgen är i dag inte fullt rustade för att möta alla de som i framtiden kommer att behöva mer vård än i dag. Detta innebär utmaningar för många olika samhällssektorer, inte bara för statliga instanser. Även kommunala reformer och kommunal framförhållning kommer att behövas.

Regeringen har gjort många saker i form av en värdighetsgaranti, satsningar på boenden för äldre och mycket annat. Men jag tror ändå inte att det kommer att räcka. Vi måste jobba vidare med detta på flera olika sätt och vara beredda att vidga våra perspektiv i fråga om vilka reformer som kommer att bli nödvändiga. Men inte minst måste vi återigen komma ihåg att det i grund och botten handlar om värderingar. De äldres välbefinnande kommer att kräva uppoffringar av yngre, och då kommer just den där känslan av gemensam mening att vara den avgörande för hur väl vi kommer att klara den utmaningen. Det handlar om ett så ålderstiget ord som samhällsgemenskap som kommer att vara lika aktuellt i morgon som hittills.

(Applåder)

Anf. 103 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! I mitt anförande tog jag fram dagens Svenska Dagbladet och läste ur en artikel om Murad Mohammed Gustafsson som är en av de många kristna irakier som nu tvångsavvisas till Irak. Han är långt ifrån ensam. Det är massavvisningar som pågår, trots kritik från EG-domstolen som har krävt att Sverige inte ska fatta kollektiva beslut. Då har man löst det genom att fatta individuella beslut som innebär att man fortfarande avvisar alla. Också Europarådet har framfört kritik och menar att beslutet bygger på en felaktig bedömning av risken för religiöst och etniskt förtryck i Irak. Kritik har också framförts från UNHCR, FN:s flyktingorganisation.

Människor demonstrerar nu mot dessa avvisningar. Det är fantastiskt med den solidaritet som visas i Källered och i Märsta och hur människor ställer upp för att förhindra att Sverige blir ett land som fortsätter att massavvisa kristna irakier.

Då undrar man: På vems sida står Göran Hägglund?

Polisen tar nu demonstranter i förvar för att de försöker försvara flyktingrätten och asylrätten. De tas i förvar för att de försöker förhindra att människor ska utvisas till ett pågående förtryck. På vems sida står Göran Hägglund? Är du stolt? Tycker du att det är en bra flyktingpolitik som regeringen har genomfört, eller finns det någonstans kanske ett gnagande tvivel om att detta inte är rätt väg för ett samhälle som vill framstå som

allt det fina som Göran Hägglund brukar använda sig av – ett tolerant och solidariskt samhälle och en samhällsgemenskap för alla? Finns det någonsans ett tvivel om att ni faktiskt kanske har fel?

Anf. 104 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Fru talman! Under de senaste dagarna har vi nåtts av positiva rapporter till följd av det som händer i Tunisien. Det är oerhört glädjande att man störtar en totalitär regim och att det tycks finnas frön som kan gro till någonting annat.

Men om man ser över Mellanöstern finns det också en del tendenser som är mycket obehagliga. Först och främst har de allra flesta länder inte fria och hemliga val. Minoriteter förtrycks också på många håll. Det gäller inte minst den kristna minoriteten i många länder. Det är människor som utsätts för förföljelse.

Sverige har sedan många år tillbaka en generös flyktingpolitik som grundar sig i internationella åtaganden som ytterst bygger på frågan om människovärde och ett ansvarstagande också för den människa som inte är uppvuxen i vårt eget land. Vi har ett ansvar att slå vakt om mänskliga fri- och rättigheter. Sverige har en generös lagstiftning, och den lagstiftningen tycker jag att det är otroligt viktigt att ta fajten för hela vägen.

Vänsterpartiet och Kristdemokraterna har tillsammans med många andra partier åstadkommit en ordning som gör att vi nu har en process som innebär att inte vi som politiker prövar enskilda fall, utan det sker av myndigheter utifrån den lagstiftning som naturligtvis inte skapar utrymme för att avvisa människor till förföljelse av olika slag. Denna lagstiftning tycker jag att vi tillsammans har skäl att vara stolta över.

Sedan vet både Lars Ohly och jag att det ligger ett oerhört stort ansvar i att fatta rätt beslut som är rättssäkra, tydliga och rätt för varje enskild person vars fall prövas i dessa sammanhang. Där finns det mycket att ständigt fundera på. Här ska vi inte ha gott samvete i varje del utan hela tiden vara vaksamma på vad som sker.

Anf. 105 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Det är lätt att glädjas över det som sker i Tunisien. Samtidigt är det faktiskt så att Sverige har avvisat människor som har flytt från det diktatoriska förtrycket i Tunisien tidigare. Det är skamligt.

Nu finns det möjligheter för dem som vill och kan återvända för att bygga en ny framtid. Den möjligheten finns inte för kristna irakier som avvisas till Bagdad. Det är inte ett samhälle där man kan garantera att människor slipper undan det religiösa och etniska förtryck som finns. Tvärtom vittnar många om att detta förtryck är mycket starkt.

Vi har en flyktingpolitik som inte alls är generös, utan det är en flyktingpolitik som är oerhört rigid och som förhindrar till exempel att Murad Mohammed Gustafsson får leva med sin lagvilda fru.

Vi har en mängd fall. Det är sant att vi politiker inte ska pröva enskilda fall. Men vi ska inte heller gömma oss bakom lagstiftningen för att slippa ansvar. Vi ska ta ansvar. Mitt ansvar är att säga: Detta håller inte. Vi måste stoppa massavvisningarna, och vi måste se till att människor får fortsätta att bygga en framtid utan risk för etniskt och religiöst förtryck.

Anf. 106 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Fru talman! Det går inte att gömma sig bakom lagstiftningen. Vi är ansvariga för lagstiftningen, och lagstiftningen är utformad på ett sätt som gör att Sverige är ett land med generösa regler. Jag tycker att det ständigt finns skäl för oss politiker och naturligtvis också för de myndigheter som svarar för de svåraste beslut man kan tänka sig att betänka att vi har en lagstiftning som säger att alla inte kan komma hit oavsett skäl, utan vi har ett regelverk för detta. Det regelverket är en förutsättning för att det ska fungera. Men det regelverket tar förstås också hänsyn till förhållandena i det land som personen kommer från.

Sverige ska fortsatt ha en generös inställning. Sverige ska vara ett land som fortsatt tar ansvar för människor i vårt eget land men också i andra länder. Det är så vi skapar en bättre värld.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

2 § Ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Morgan Johansson* (S) ansökt om ledighet under tiden den 1 mars–17 juni.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Laila Olsen* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för Morgan Johansson.

3 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2010/11:47 och 49 till socialutskottet

2010/11:51 till miljö- och jordbruksutskottet

2010/11:52 till skatteutskottet

2010/11:53 till civilutskottet

Framställning

2010/11:RRS13 till trafikutskottet

Redogörelser

2010/11:RRS8 till socialutskottet

2010/11:RRS9 till försvarsutskottet

2010/11:RRS10 till socialutskottet

2010/11:RRS11 till justitieutskottet

2010/11:RRS12 till skatteutskottet

2010/11:RRS14 till justitieutskottet

2010/11:RRS15 till trafikutskottet

EU-dokument

KOM(2010)748 till civilutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 2 mars.*

KOM(2010)772 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 16 februari.*

KOM(2010)781 till försvarsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 9 mars.*

KOM(2010)784 till skatteutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 4 mars.*

KOM(2010)799 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 8 mars.*

KOM(2010)804 till utrikesutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 11 mars.*

KOM(2011)1 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 11 mars.*

4 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM57 Sanktioner inom den finansiella tjänstesektorn
KOM(2010)716 till finansutskottet

2010/11:FPM58 Meddelande om europeiska samförståndet om humanitärt bistånd *KOM(2010)722* till utrikesutskottet

2010/11:FPM59 Förordning om marknadsintegritet och transparens på el- och gasmarknaderna *KOM(2010)726* till näringsutskottet

5 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:

RiR 2011:2 Använder lärosätena resurserna effektivt? Effektivitet och produktivitet för universitet och högskolor

6 § Förnyad bordläggning

Prot. 2010/11:43
19 januari

Föredrogs och bordlades åter
Finansutskottets betänkande 2010/11:FiU17
Civilutskottets utlåtande 2010/11:CU6
Trafikutskottets utlåtande 2010/11:TU10
Socialutskottets betänkande 2010/11:SoU6
Utrikesutskottets utlåtanden 2010/11:UU4 och UU9
Utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU5

7 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 19 januari

2010/11:213 Europas säkerhetsläge efter rysk-fransk vapenaffär

av *Mikael Oscarsson* (KD)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:218 Föräldraskap vid assisterad befruktning

av *Barbro Westerholm* (FP)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2010/11:222 Tingsrätten i Eksjö

av *Helene Petersson* i Stockaryd (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 25 januari.

8 § Kammaren åtskildes kl. 12.52.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med 1 § anf. 59 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

| | |
|---|----------|
| 1 § Partiledardebatt..... | 1 |
| Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) | 1 |
| Anf. 2 MONA SAHLIN (S) replik..... | 3 |
| Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 4 |
| Anf. 4 MONA SAHLIN (S) replik..... | 4 |
| Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 5 |
| Anf. 6 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 5 |
| Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 5 |
| Anf. 8 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 6 |
| Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 6 |
| Anf. 10 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 7 |
| Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 7 |
| Anf. 12 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 8 |
| Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 8 |
| Anf. 14 LARS OHLY (V) replik | 8 |
| Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 9 |
| Anf. 16 LARS OHLY (V) replik | 10 |
| Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 10 |
| Anf. 18 MONA SAHLIN (S) | 11 |
| Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 13 |
| Anf. 20 MONA SAHLIN (S) replik..... | 14 |
| Anf. 21 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 14 |
| Anf. 22 MONA SAHLIN (S) replik..... | 14 |
| Anf. 23 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 14 |
| Anf. 24 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik | 14 |
| Anf. 25 MONA SAHLIN (S) replik..... | 15 |
| Anf. 26 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik | 15 |
| Anf. 27 MONA SAHLIN (S) replik..... | 16 |
| Anf. 28 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 16 |
| Anf. 29 MONA SAHLIN (S) replik..... | 17 |
| Anf. 30 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 17 |
| Anf. 31 MONA SAHLIN (S) replik..... | 17 |
| Anf. 32 LARS OHLY (V) replik | 17 |
| Anf. 33 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik | 18 |
| Anf. 34 MONA SAHLIN (S) replik..... | 19 |
| Anf. 35 MARIA WETTERSTRAND (MP)..... | 19 |
| Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik..... | 22 |
| Anf. 37 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 22 |
| Anf. 38 MONA SAHLIN (S) replik..... | 22 |
| Anf. 39 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 23 |
| Anf. 40 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik | 23 |
| Anf. 41 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 24 |

| | |
|--|----|
| Anf. 42 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik..... | 24 |
| Anf. 43 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 24 |
| Anf. 44 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik..... | 24 |
| Anf. 45 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 25 |
| Anf. 46 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 25 |
| Anf. 47 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 25 |
| Anf. 48 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 26 |
| Anf. 49 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 26 |
| Anf. 50 LARS OHLY (V) replik..... | 27 |
| Anf. 51 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 27 |
| Anf. 52 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik..... | 27 |
| Anf. 53 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 28 |
| Anf. 54 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)..... | 28 |
| Anf. 55 MONA SAHLIN (S) replik..... | 31 |
| Anf. 56 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik..... | 31 |
| Anf. 57 MONA SAHLIN (S) replik..... | 32 |
| Anf. 58 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik..... | 32 |
| Anf. 59 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 33 |
| Anf. 60 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik..... | 33 |
| Anf. 61 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 33 |
| Anf. 62 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik..... | 34 |
| Anf. 63 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 34 |
| Anf. 64 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik..... | 35 |
| Anf. 65 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 35 |
| Anf. 66 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik..... | 36 |
| Anf. 67 LARS OHLY (V) replik..... | 36 |
| Anf. 68 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik..... | 36 |
| Anf. 69 LARS OHLY (V) replik..... | 37 |
| Anf. 70 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik..... | 38 |
| Anf. 71 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)..... | 38 |
| Anf. 72 MONA SAHLIN (S) replik..... | 41 |
| Anf. 73 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik..... | 41 |
| Anf. 74 MONA SAHLIN (S) replik..... | 42 |
| Anf. 75 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik..... | 42 |
| Anf. 76 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 43 |

| | |
|--|-----------|
| Anf. 77 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik | 43 |
| Anf. 78 MARIA WETTERSTRAND (MP) replik..... | 44 |
| Anf. 79 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik | 44 |
| Anf. 80 LARS OHLY (V) replik | 44 |
| Anf. 81 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik | 45 |
| Anf. 82 LARS OHLY (V) replik | 46 |
| Anf. 83 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik | 46 |
| Anf. 84 JIMMIE ÅKESSON (SD)..... | 46 |
| Anf. 85 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik | 49 |
| Anf. 86 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 49 |
| Anf. 87 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik | 50 |
| Anf. 88 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 50 |
| Anf. 89 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik | 51 |
| Anf. 90 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 51 |
| Anf. 91 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik | 52 |
| Anf. 92 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 52 |
| Anf. 93 LARS OHLY (V)..... | 52 |
| Anf. 94 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik | 55 |
| Anf. 95 LARS OHLY (V) replik | 56 |
| Anf. 96 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C) replik | 56 |
| Anf. 97 LARS OHLY (V) replik | 57 |
| Anf. 98 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 57 |
| Anf. 99 LARS OHLY (V) replik | 58 |
| Anf. 100 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik..... | 58 |
| Anf. 101 LARS OHLY (V) replik..... | 59 |
| Anf. 102 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)..... | 59 |
| Anf. 103 LARS OHLY (V) replik..... | 61 |
| Anf. 104 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik | 62 |
| Anf. 105 LARS OHLY (V) replik..... | 62 |
| Anf. 106 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik | 63 |
| 2 § Ledighet..... | 63 |
| 3 § Hänvisning av ärenden till utskott | 63 |
| 4 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen | 64 |
| 5 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen..... | 64 |

| | | |
|---|-----------|------------------|
| 6 § Förnyad bordläggning | 65 | Prot. 2010/11:43 |
| 7 § Anmälan om skriftliga svar på frågor | 65 | 19 januari |
| 8 § Kammaren åtskildes kl. 12.52 | 65 | <hr/> |

Tryck: Elanders, Vällingby 2011